Ateitis

AD1786
ATT-10

SAUSIS 1980-1

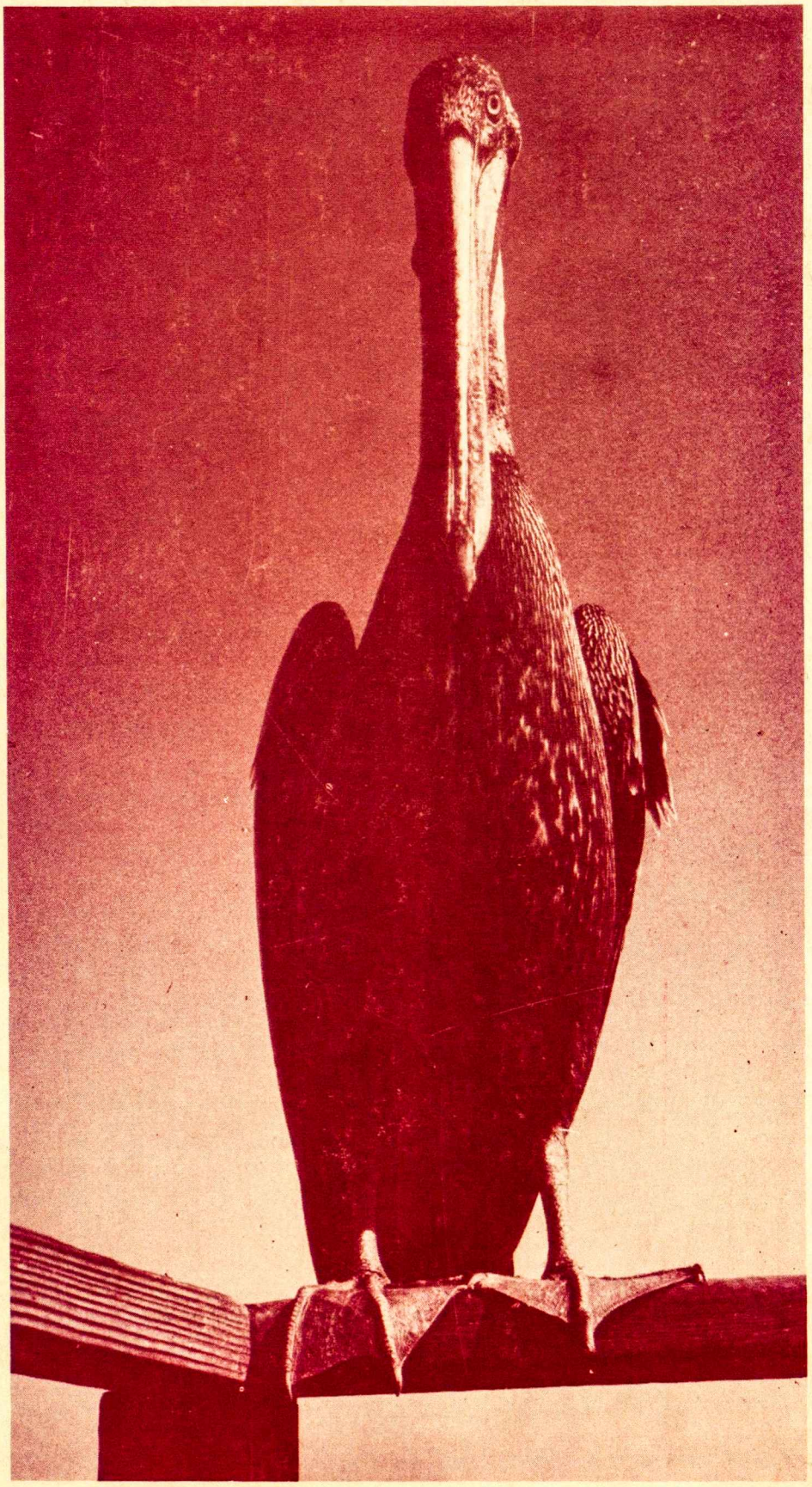

Ateitis

1980 SAUSIS/JANUARY VOL. LXX No. 1

Ateitininkų Federacijos leidžiamas katalikiškos-lietuviškos orientacijos mėnesinis žurnalas.

ATEITIS (USPS 935-440)

Prie bažnyčios durų (eil.) — Krikščionis 1
ANTAI... — K. Trimakas 2
Tradicionalistų Sąjūdis — K. Trimakas 4
Jaunimas — mūsų šventoji karvė — V. Nakas 11
a.a. Jonas Masiliūnas — mecenatas 13
Ateities Vakaras 14
Ateities konkurso laimėtojai 16
Pasaka suaugusiems — A. Vinokūras 21
Maldos Pabaiga (eil.) — J. Malerytė 22
KNYGOS: K. Barėno „Kilogramas cukraus“ 23
Pasibaigė Vaikų Metai — dr. L. Sidrys 24
ATVIRAI: P. Dovydaičio paskutinės dienos — dr. J. Girnius 25
Romas Kuhn — fotografijos 26
Ateitininkų jaunimo stovyklos — dr. A. Damušis 28
Principų uždaviniai — D. Garūnaitė 30
Katalikiškumus stiprina lietuvybė — L. Dudėnaitė 31
ATŽALOS: Trumpa daina — L. Palubinskas 33
VEIKLA 36
LAIŠKAI 39
Nauja tvirtovė — Ateitininkų Namai — R. Sidrienė 40

Šį numerį redagavo ir išdėstė Linas ir Rima Sidriai. Nuotraukos: L. Grigaitytė (viršelis, 34), dr. R. Sidrys (9), R. Kuhn (10, 26, 27), J. Kuprys (15), R. Sidrienė (22), D. Musonytė (35), L. Rimkus (36), K. Trimakas (37). Iliustracijos: V. Žygas (20), R. Valiulytė (32), Viršelio antraštė ir vinjetės dail. Vilijos Eivaitės.

Viršelis — moksleivės Linos Grigaitytės „Rimtasis Pelikanas“ yra premijuota nuotrauka. Pagal Liet. Enciklopediją pelikanas yra virtęs meilės simboliu, dažnu krikščioniškajame mene. Būdinga, kad pelikanas ilgą snapą padeda ant kaklo, kuris nuo žuvų kraujo susitepa raudonai. Šis reiškinys sudarė pagrindą legendai, kad pelikanas, pritrūkęs maisto, vaikus peni savo krauju, perplėšęs savo krūtinę.

Vyriausias redaktorius: kun. dr. Kęstutis Trimakas, 850 DesPlaines Ave., Apt. 409, Forest Park, IL. 60130, USA. Telef.: 312 366-2446.
Redaktoriai: Saulius Kuprys, dr. Arūnas Liulevičius, dr. Linas Sidrys ir Aldona Zailskaitė.
Redakcijos nariai: Jonas Kuprys (fotografija), Roma Olšauskaitė ir Rima Sidrienė.
Administratorius: Juozas Polikaitis, 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, IL. 60629, USA. Telef.: 312 434-2243.

Spaudos darbus atlieka Draugo spaustuvė Chicagoje. Leidžia Ateitininkų Federacija. Prenumerata metams JAV ir Kanadoje — 9.00 dol.; garbės prenumerata — 15.00 dol., susipažinimui — 7.00 dol.; kituose kraštuose — 7.00 dol., išskyrus Pietų Ameriką (5.00 dol.).

ATEITIS — a magazine published monthly, except July and August, by the Lithuanian Roman Catholic Federation Ateitis, Inc. Business address: 7235 South Sacramento Ave., Chicago, IL. 60629, USA. Yearly subscription in the US and Canada $9.00. Single copy $1.00. Second Class postage paid at Chicago, Illinois. © 1980 ATEITIS. All rights reserved.

Prie bažnyčios durų

Šis eilėraštis gautas iš okupuotos Lietuvos; parašytas 1978 m.

Gegužis. Rytai dar vėsoki.
Šaligatviais skuba seni ir jaunuoliai.
Kiekvieno jų mintys kitokios:
Kaip bangos liūliuoja ir keičiasi šuoliais.

Bet štai pamatė berniuką mažytį.
Rankelėj jis laikė žibučių puokštelę.
— Jis nori bažnyčios duris atidaryti.
Padėti ją prie Kristaus suklūpusio kelių.

Visi taip suprato ir šitaip sumojo.
Jų savosios mintys ištirpo, išnyko.
Visi jie palinko prie pervertų koju.
Iš paukščių kančių nupintą vainiką.

Vieni jų maldavo padėti Tėvynei
Sutraiškint pabaisą maskolių;
Kiti gi — švelnumo bedievio krūtinei,
Kad vargą sutrumpint sesytei ir broliui.

O rytmetį vėsų berniuko balselis
Tarp mūrų senųjų aidėjo,
Kaip gryno sidabro mažytis varpelis,
Ir plaukė į aikštę ir plačią alėją.

— Dievuli, atidaryki dureles
Tau atnešiau gėlelių,
Jis šaukė pakėlęs akeles.
— Aš noriu padėti prie Tavo kojelių.

Priėjus senutė prabilo:
— Nebelski. Durelės užkaltos.
Berniuko širdelėj neapykanta kilo:
„Kieno čia šis darbas toks juodas ir šaltas“;

— Jas užkalė rusai laukiniai.
Kitaip mes pabelskim. Dievulis mus girdi:
Kad duotų stiprybės Tėvynei
Ir karštąją plakančią širdį.

Padėki puokštelę prie durų.
Padėjo. Abu jie čia pat ir sulinko.
Saulutė bučiavo galvelę jo purią
Ir tyliai pro mūrus nulinko.

Krikščionis

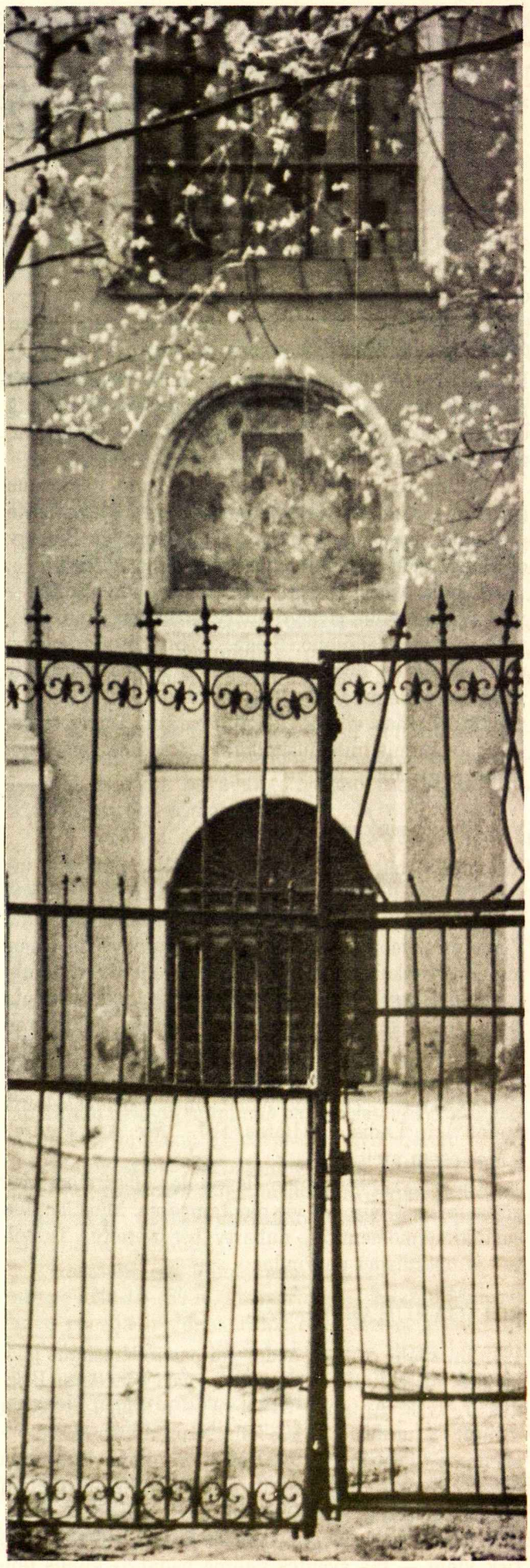

Uždaryta bažnyčia Vilniuje.

LIETUVOS NAC. CHALINĖ M. MAŽVYDO BIBLIOTEKA

Antai...

ŽMOGUI: Optimizmas

Pradėdami naujus metus, įpratę esam vieni kitiems palinkėti laimingų metų. Šis paprotys — vienas iš daugelio ženklų, kad į savo ir kitų ateitį trokštam žiūrėti su viltim.

Optimizmo gyslelė tęsiasi visam žmogaus gyvenime ir net visos žmonijos istorijoj — taip svarsto dr. Lionel Tiger naujoj knygoj „Optimism: The Biology of Hope" („Optimizmas: vilties biologija", 1979).

Tikėtis, viltis, ieškoti, kurti, siekti, angažuotis — visa tai reikalauja įžvelgti ateity kažką teigiamo, gero, verčiau negu neigiamo, blogo. Tokiu viltingu žvilgsniu remiasi evoliucija, pažanga, žmonijos istorija ir žmogaus gyvenimas.

Matydamas vilties visuotinumą, dr. Teiger spėja, jog šis optimistinis nusiteikimas žmoguje turi fiziologinį pagrindą.

VILTIS: Susitikime su Dievu

Kaip ten bebūtų dėl fiziologinio vilties pagrindo (ar verčiau jos sąlygos), protaujanti būtybė tegali viltis ir siekti to, ką ji pažįsta esant patraukliu ir vertingu. Visuotinis žmonijos vylimasis gali nurodyti žmonijos nuovoką kažkam visuotinai patraukliam ir vertingam.

Krikščionybė visais, bet ypač šiais laikais kreipia žvilgsnį į ateitį, žadindama viltį Dievuje. Moltmanno ir kitų vilties teologija jau ima rasti vietos ir populiaresnėse religinėse knygose, kaip dykumų apaštalo Carlo Carretto „The God Who Comes" („Dievas, kuris ateina") ir Ladislaus Boros, S.J., „We Are Future" („Mes esam ateitis").

Dievas yra, bet mums Jis vis dar tebeateina. Mes gi esame, bet taip pat vis dar tampame. Mūsų su Juo susitikimo momentai — dabarty, bet ir ateity... Tai vilties ir optimizmo pagrindas.

SOLIDARUMAS: Šventėse

1979 m. spalio 14 d. spaudoj jau pasirodžiusiame laiške išeivijos lietuvių vyskupai — vysk. Vincentas Brizgys ir vysk. Antanas Deksnys — atkreipė tautiečių dėmesį į tautines šventes, kaip Nepriklausomybės paskelbimo (vasario 16), šv. Kazimiero (kovo 4), Tautos šventę (rugsėjo 8), skatindami joms skirti atitinkamą religinę reikšmę.

Malda, pamaldomis ir susitelkimu — tiek išorėj, tiek viduj — tas šventes galime padaryti gilaus tautinio ir religinio solidarumo dienomis.

POPIEŽIUS: Amerikoj

Lenkijoj... Meksikoj... Airijoj... Pagaliau, Jungtinėse Amerikos Valstybėse... Krašte, kur dar šiame šimtmetyje isteriškai buvo bijota popiežiaus invazijos.

Pasitiko šimtai tūkstančių; kai kur milijonas ir dar daugiau... Ne vien katalikai, ne vien religingieji. Su jaunimu New Yorko Madison Square Garden... Su Jungtinių Tautų atstovais plenumo sesijoj... Su ūkininkais Des Moines, Iowa, laukuos. Su JAV prezidentu Carteriu Baltuosiuose Rūmuose Washingtone...

Jungtinių Tautų atstovams Jonas Paulius II kalbėjo apie taiką ir žmogaus teises, kaip tos taikos pagrindą. Jis jų paklausė: „Ar vaikai turi priimti ginklų lenktyniavimą, kaip būtiną paveldėjimą iš mūsų?" Kalbėdamas sumaterialėjusiai amerikiečių visuomenei apie šių laikų civilizaciją, jis priminė dvasinę dimensiją: „Paskutiniame šimtmetyje, kaip niekad anksčiau, ši civilizacija prisidėjo prie medžiaginių gėrybių išvystymo, bet taip pat pagimdė daug nusistatymų, kuriais sumažinamas jautrumas žmogiškos egzistencijos dvasinei dimensijai...." New Yorko didmiesčio gyventojams pasakė: „Miestui reikia sielos, kad jis taptų tikri namai žmonėms. Jūs, žmonės, turit duoti jam sielą". Jaunimui jis patarė: „Kai jūs stebitės savo pačių paslaptimi, žiūrėkit į Kristų, kuris yra žmogiškumo pilnatvė".

Kiekvienai grupei popiežius turėjo aiškų, tvirtą, dažnai įkvepiantį žodį. Ir lietuviai, ypač Chicagoj, tikėjosi artimo susitikimo. Susirinkę Marquette Parke, didžiai nusivylė, kai jo limuzinas nesustodamas pro juos greit pravažiavo. Nežiūrint to, popiežius turėjo ką ypatingo pasakyti ir lietuviams lietuviškai Mišiose Grant Parke: „Mano nuoširdus sveikinimas Amerikos lietuviams. Likite ištikimi Kristui, Bažnyčiai. Branginkite kilnias tautos tradicijas. Tegloboja jus Dievo Motina Marija. Garbė Jėzui Kristui!"

RIBOTUMAI: Popiežiuj

„Vergai, būkite paklusnūs savo valdovams", — rašė šv. Povilas laiške pirmiesiems krikščionims, tuo parodydamas ne tik paklusnumo vertę, bet (nesąmoningai) ir save bei kiekvieną žmogų ribojantį priklausomumą nuo laiko ir vietos aplinkybių.

Nesistebėtina, kad ir tokia asmenybė, kaip Jonas Paulius II, nešiojasi su savim savo lenkiškos bažnytinės patirties ribotumus, kurie persiduoda ir į jo visai Bažnyčiai taikomus nuostatus bei siūlymus.

Pavyzdžiui, kad ir vienuolėms dėvėti vienuolynines uniformas, kaip kad yra Lenkijoj, bet ne daugely kitų kraštų.

Kitas klausimas liečia bendrą naujojo popiežiaus nusistatymą. Ar jis bus diktuojantis, ar atviras (kaip povatikaniniais laikais galima tikėti), vertinąs kitų patirtį ir todėl atsižvelgiąs ir į kitų sprendimą. Nemaža tikinčiųjų žiūri nebe tradiciniai į kai kuriuos bažnytinės disciplinos (ne moralės, ar dogmos) dalykus, kaip į kunigų celibatą ar moterų kunigystę (pvz. apskaičiuojama, kad 53% JAV katalikų yra už celibato panaikinimą). Ne vienam atrodo, kad bręsta reikalas tuos klausimus plačiau ir atviriau visoj Bažnyčioj pasvarstyti. Vietoj parodęs atvirumo tiems klausimams ir sugebėjimo vesti pokalbį, jau pačioj pradžioj naujasis popiežius padiktavo savo nusistatymą: už kunigų celibatą ir prieš moterų kunigystę.

Vieni gali pasakyti, kad popiežius tam ir yra popiežius, kad jis nurodo, bet neatsiklausia. Taip ir čia jis žino, ko šiems laikams reikia, turi tvirtą nusistatymą: tad taip ir nurodo. Gal... Bet kiti su pagrindu ima teigti, kad popiežius diktuoja, kad nesugeba būti atviras kitų patirčiai, tikinčiųjų nuotaikoms ir reikalams, kad gal, nors jis žmones ir myli, tačiau neparodo, kad jis juos laiko subrendusiais Bažnyčios nariais, kuriais galima pasitikėti ir kurių tinka atsiklausti juos pačius liečiančiuose disciplininiuose (ne moraliniuose ar dogmatiniuose) klausimuose.

ABEJONĖ: Dėl neatsakyto laiško

Popiežiui jau ruošiantis aplankyti JAV Iowa ūkininkas Joe Hays pasiuntė jam ranka rašytą laišką, pakviesdamas jį aplankyti Amerikos ūkio kraštą. Laiškas pakeitė popiežiaus vizito planus: nors pradžioj nenumatyta (neapsižiūrėta?), greitomis popiežius apsisprendžia atnašauti Mišias amerikiečiams ūkininkams Des Moines, Iowa, laukuos. Tai daugiau negu mandagus atsižvelgimas į paprasto ūkininko pakvietimą.

Deja, ne visi popiežiui adresuoti laiškai susilaukia tokio atsakymo. Yra bent vienas (kas žino, gal daug daugiau?), kuris jau metai kaip nesulaukia atsakymo. Tai *Ateities* redakcijos laiškas, kuriame, paminėjus Suvalkų trikampio lietuvių nusiskundimą neleidimu jiems turėti lietuviškų Mišių Seinų bazilikoj, popiežius buvo paprašytas tą reikalą ištirti ir, pasitvirtinus faktams, diskriminaciją pašalinti (žr. *Ateitis,* 1979, 3 nr., 75 psl.).

Žinoma, negalima tikėtis, kad popiežius pats kiekvieną jam skirtą laišką atsakytų ar net perskaitytų. Tačiau jo, kaip visos Bažnyčios galvos, privilegija ir pareiga turėti atsakingus sekretorius, kurie praneštų jam laiškuose keliamus reikalus ir į juos atsakytų. Biznio institucija subankrutuotų, jei neatsakytų į savo klientų laiškus. Ar galima leisti Bažnyčios, išganymo institucijos, centrui neatsakinėti į žmonių prašymus?

Ūkininko laiškas buvo tuoj atsakytas, ir popiežius net pakeitė svarbius Amerikos vizito planus. Kodėl *Ateities* redakcijos prašymas ištirti tikinčiųjų teisių pažeidimo Lenkijos Bažnyčioj nesulaukia atsakymo nei po metų?

Kur atsakymas? Popiežiaus sekretoriaus šiukšlių dėžėj ar ir kur nors, kaip nors popiežiaus atsakomybėj?

Kol nėra atsakymo, klausimas lieka.

LIETUVOJ: Rusinimas

Iš okupuotos Lietuvos sklinda susirūpinimą keliančios žinios. Prisidengus „tautų draugystės ir bendradarbiavimo tikslais, siekiama visoj Sovietų Sąjungoj ir tuo pačiu okupuotoj Lietuvoj prievarta įvesti rusų kalbos platesnį naudojimą universitetuose ir net vaikų darželiuose.

Šie rusinimo užmačiai turi būti tuoj atidengiami viešajai pasaulio opinijai, kad rusų užsimetimas ant kitų mažesnių tautų būtų demaskuotas ir pasmerktas.

NEW YORKE: Naujas bandymas

1979 m. spalio 13 d. tarp lietuvių pranciškonų ir New Yorko lietuvius atstovaujančios Kultūros Fondo vadovybės buvo pasirašyta 3 metų sutartis, kuria pranciškonų ir vietos lietuvių pastangomis bei aukomis pastatytas, pranciškonams priklausantis Kultūros Židinys perduodamas administruoti Kultūros Fondo vadovybei.

Tai retenybė šiais laikais, kad tautiniams-krikščioniškiems tikslams visuomenės suaukota vienuolyno nuosavybė pavedama administruoti aukotojus atstovaujančiai asmenų grupei.

Tai lietuvių pranciškonų ir New Yorko lietuvių visuomenės pažangus bandymas. Jų tarpusaviam bendradarbiavimui linkėtina pasisekimo, o kitiems — gal panašių pritaikymų kitur.

JAUNIME: Kūrybinės pastangos

1979 m. spalio 13 d. *Ateities* vakare Chicagoje buvo išdalinta 1000 dolerių (mecenatas kun. dr. J. Prunskis) 29 Ateities jaunimo konkurso premijų laimėtojams.

Šiai, kaip ir ankstyvesniais metais, Chicago ir jos apylinkių lietuvių jaunimas parodė savo kūrybinį veiklumą (16 premijų). Jų tarpe išsiskyrė Cicero (6 premijos). Žybtelėjo Clevelandas (3) ir Los Angeles (2) panašiai kaip pernai (bet ne šįmet) Neringos stovykla, pažadinusi Rytų pakraščio talentus. Pasigesta jaunimo iš Kanados.

Kasmetiniais laimėjimais stiprias pozicijas yra užėmę keli: 19—30 m. amž. grupėj — Jolanta Malerytė savo poezija ir Jonas Kuprys — veiklos fotografija; moksleivių tarpe — Vitas Laniauskas proza, Loreta iš ok. Lietuvos poezija, Rima Valiulytė iliustracijomis ir Grigaitytės meno fotografijomis.

Kaip kitais, taip ir šiais metais iškilo nauji talentai: Rima Sidrienė meno fotografijomis, Arkadijus Vinokūras proza ir Vytenis Žygas iliustracijomis (visi 19—30 m. amž. grupėj), o iš moksleivių — Linas Palubinskas savo rašiniu.

Kęstutis Trimakas

Šių laikų krikščioniškieji sąjūdžiai — 3:

TRADICIONALISTŲ SĄJŪDIS:

Išlaikyti taip, kaip buvo visada

KĘSTUTIS TRIMAKAS

Laikams keičiantis, kyla svarbus klausimas: ar Bažnyčia turi keistis su jais. Vieni teigia, kad — taip; kiti — kad ne.

Tie, kurie teigia, kad Bažnyčia turi nesikeisti, argumentuoja, jog ji visada turi būti ta pati, kad išliktų ištikima Kristui, kad išsaugotų viską, ką iš jo gavo. Besikeisdama, besiderindama prie laikų, ji pataikautų žmonėms ir taip liktų neištikima savo Steigėjui.

Kiti nurodo, kad Bažnyčioj yra esminių, iš Kristaus gautų dalykų — Jis pats, Jo Evangelija, Jo mokslas, bet taip pat yra neesminių dalykų, kurie ne tik gali bet ir turi keistis su laikais. Keičiant neesminius dalykus, juos derinant prie žmonių, nebūtinai žmonėms pataikaujama: dera juk Evangeliją pateikti tų laikų žmonėms suprantama kalba, liturgiją išreikšti žmonėms deramu būdu, o Bažnyčios struktūra turi atitikti tų laikų žmonėms.

Bažnyčioje visada reiškėsi šios dvi kryptys: išlaikyti-išsaugoti ir keisti-derinti. Paskutiniais šimtmečiais, ypač po Reformacijos, kaip atotranka Reformacijai ir bemodernėjantiems laikams (monarchijų žlugimui, demokratėjimui, griežtųjų mokslų iškilimui) Bažnyčioje vyravo polinkis išlaikyti, išsaugoti, nekeisti, nesiderinti. Keitimuose dažnai buvo įžvelgiamas pavojus.

Vis dėlto jutimas reikalo keisti slypėjo daugelyje. Vienur kitur keitimai buvo daromi, bet ne taip daug. Tik II Vatikano suvažiavime tas seniai glūdėjęs reikalo supratimas daugelyje vyskupų prasiveržė. Ir taip nemaža pakeitimų ir reformų buvo įvesta.

Tačiau dalis katalikų su tais pakeitimais nesusigyveno. Ne tik nesusigyveno, bet jų nė nepriėmė. Realiai žiūrint, tai buvo galima numatyti. Juk per šimtmečius daug kur buvo puoselėjama konservatyvi, moralistinė, formalistinė ir legalistinė nuotaika. Tad ne taip nuostabu, kad bent dalis nebegali susivokti: jei per šimtmečius protestantai buvo laikomi heretikais; tai kaip jie dabar gali tapti mūsų broliais? Jei anksčiau Mišios visad buvo laikomos „Bažnyčios“ „šventa“ (lotynų) kalba; tai kaip dabar — „žmonių“ kalba? Jei anksčiau ne tik popiežiaus, vyskupo, bet ir klebono žodis buvo „šventas“ žodis; tai kaip dabar pasauliečiai „gali kištis“ į Bažnyčios reikalus: dar nubalsuos, kad Dievo nėra?

Viskas, ar bent daug kas naujo, atrodė tradicinės, taigi — tikrosios Bažnyčios išdavimas. Nors nepateisinama, bet dalinai suprantama, kodėl atsirado visa eilė katalikų, manančių, kad II Vatikano suvažiavimo padaryti pakeitimai yra iškrypimai iš tiesaus tradicinio kelio. Taip katalikų tarpe susidarė judėjimas išlaikyti dalykus tokius, kokie jie buvo iki šiolei. Taip atsirado tradicionalistų sąjūdis.

Pagrindas nepriimti pakeitimus galėjo būti įvairiopas: *asmeninis* (pvz., *„man* pakeitimai nepatinka; aš prie jų nepritampu; man patinka visa, kaip buvo anksčiau, taip, kaip aš esu pripratęs“) arba *doktrininis (nedera* Bažnyčiai keistis ir taip derintis prie pasaulio ar išduoti Kristų). Pagal tuos skirtingus pagrindus, tradicionalistų gali būti įvairiopų, t.y. dėl įvairių priežasčių tokiais esančių. Juos riša viena — jie nori užlaikyti Bažnyčią tradiciniai *tokią pat,* ar pabrėžtinai vienoj kurioj sričių (pvz. liturgijoj, norint tridentinių Mišių lotynų kalba), ar visose (doktrinoj, moralėj, bažnytinėj struktūroj ir t.t.).

Plačiau paliesime du tradicionalistų judėjimo centrus —asmenis: prancūzą arkivysk. Lefebvre ir amerikietį kun. De Pauw: jie abu nepriima pakeitimų Bažnyčioj, remdamiesi „doktrininiais“, nors kiek ir skirtingais, pagrindais.

JUNGTINĖSE AMERIKOS VALSTYBĖSE

DePauw ir jo Katalikų Tradicionalistų Sąjūdis

Tradicionalistų judėjimas JAV-ėse prasidėjo 1964 m. Sekančiais metais susiorganizavo į Katalikų tradicionalistų sąjūdį. To sąjūdžio vadas buvo ir tebėra kanonistas kun. Gommar A. DePauw. Moderatoriumi 1966 m. sutiko būti iš Kinijos 1949 m. komunistų valdžios ištremtas vokietis vysk. Blaise Kurz (mirė 1973 m.; jo pasyvia laikysena pats kun. DePauw, atrodo, nebuvo patenkintas; žr. *Sounds of Truth and Tradition* 1975 m. pavasaris, 8 psl.).

Sąjūdis veda kovą prieš naujas Mišių apeigas gimtąja kalba ir už senąsias tridentinių apeigų Mišias lotyniškai. Gi 1969 m. popiežius Paulius VI buvo patvirtinęs naujas Mišių apeigas. Tridentinio apeigos buvo uždraustos; visiems buvo įsakyta laikyti Mišias naujomis apeigomis — ir tai gimtąja kalba; lotynų kalba buvo leista laikyti tik tam tikrais atvejais, ir tai tik privačiai, ne viešai.

Nežiūrint to, kun. DePauw ir toliau viešai laikė ir tebelaiko Mišias lotyniškai tridentinėm apeigom Waterbury koplyčioj. Panašiai ir kitur kai kada tradicionalistai kunigai viešai laiko Mišias senom apeigom, nežiūrėdami perspėjimų. Perspėjimai kartkartėmis duodami: pvz. 1974 m. Providence, R.I., vysk. Gelineau perspėjo tradicionalistų grupę, kad jie rizikuoja tapti schizmatikais, o kitoj vyskupijoj ordinaras tradicionalistų tokią veiklą apkaltino esant „prieš popiežiaus ir vyskupų autoritetą". Kunigui De Pauw atimta teisė Philadelphijos vyskupijoj laikyti Mišias.

Savo idėjoms skleisti kun. DePauw 4 kart per metus išleidžia laikraštį *Sounds of Truth and Tradition*. Gi Katalikų tradicionalistų sąjūdžio radijo programos kas sekmadienį transliuoja tridentines lotyniškas Mišias įvairiuose kontinentuose ir kraštuose: JAV, Kanadoj, Afrikoj, Australijoj, keliolikoj Pietų Amerikos valstybių, o taip pat Europoj — 20 su viršum kraštų, jų tarpe net ir pačiam Vatikane! Pagal kun. DePauw laišką redakcijai *(National catholic reporter,* 1974 m. vasario 1), tradicionalistų sąjūdžio veikla reiškiasi 30 su viršum valstybių. (Daugiau žinių apie jų veiklą kituose kraštuose nepavyko gauti.)

DePauw skelbia, kad jį remia 50,000 pasauliečių, o „slaptai" — 30 vyskupų JAV-ėse. Tačiau jis negali paminėti nei vieno vyskupo-ordinaro pavardės. Kai kas galvoja, kad tie skaičiai yra išpūsti ar išsigalvoti (žr. *Newsweek,* 1966 m. gruodžio 26 d.).

DePauw argumentai

Kokiais argumentais kun. DePauw grindžia savo nusistatymą ir elgesį? Jo argumentai yra keli:

1. Popiežius Pijus V savo apaštališkąja konstitucija *Quo primum* 1570 m. įsakė tridentininių Mišių lotynų kalba nekeisti „iki amžinybės". Pagal Pauw, tokio įstato niekas, net nei kitas popiežius, negali pakeisti.

2. Anot kun. Pauw, naujos apeigos buvo įvestos „ne pagal II Vatikano suvažiavimo nutarimus, bet per tų nutarimų klaidingą interpretaciją".

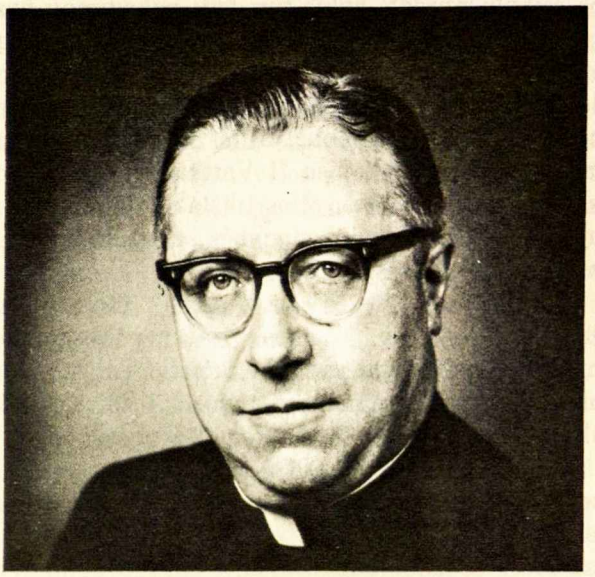

JAV Katalikų Tradicionalistų Sąjūdžio vadas kun. Gommar A. DePauw

3. Naujomis apeigomis Mišios yra „suprotestantinamos".

4. Svarbiausia, Mišių naujose apeigose vyno konsekracijos žodžiai yra pakeisti: vietoj teigus apie Kraują, kad jis pralietas „pro multis" (už daugelį), dabar sakoma „už visus". Pagal DePauw, toks pakeitimas „geriausiu atveju Mišias padaro šventvagiškas, o blogiausiu atveju — negaliojančias" *(Sounds of Truth and Tradition,* 1975, pavasaris, 1 psl.).

5. Žodžiais kun. DePauw nuolat kartoja savo ištikimybę popiežiui. Jis net labai stipriai kaltina kraštutinesnį tradicionalistų vadą arkivysk. Lefebvre dėl popiežiui nepaklusnumo (žr. *Sounds of Truth and Tradition,* 1977, 3—4 nr., 33 psl.).

DePauw kritika

Prieš kun. DePauw argumentus peršasi šios mintys:

1. Kun. DePauw remiasi 1570 m. išleista Pijaus V apaštališkąja konstitucija, pagal kurią anot jo, joks popiežius negali Mišių apeigų keisti. Vis dėlto kun. DePauw, būdamas kanonistu, gali gerai suprasti, kad apaštališkoji konstitucija nebūtinai išreiškia kokią dogmą ir kad pats Pijus VI, tvirtindamas, kad Mišių apeigos niekeno ateity negali būti pakeistos, savo autoritetą panaudojo virš jam suteiktų ribų. Kaip ten bebuvo praeity, šiais laikais aukščiausią autoritetą Bažnyčioj turįs II Vatikano suvažiavimas nusprendė atnaujinti Bažnyčios liturgiją; dėl to, su dabartinio popiežiaus žinia ir pritarimu, Mišių apeigos buvo pakeistos ir jų reikia laikytis.

2. Apeigų pakeitimai ir gimtoji kalba Mišiose nebuvo įvesti klaidingai interpretuojant II Vatikano suvažiavimo nutarimus. Priešingai, pakeitimai buvo padaryti laikantis II Vatikano suvažiavimo konstitucijos apie liturgiją.

3. Naujomis apeigomis Mišios nėra „suprotestantinamos". II Vatikano suvažiavimo konstitucija litur-

gijos reikalu nurodė, kokie turi būti pakeitimai: pvz., aktyvesnis pasauliečių dalyvavimas, „gausesnis, įvairesnis ir tinkamesnis Šv. Rašto skaitymas“ (35), gimtosios kalbos įvedimas ir kt. Ir jei tuo Mišių apeigos tapo panašesnėmis į protestantų, tai ne neigiamas, bet teigiamas reiškinys: juk viso II Vatikano suvažiavimo tikslas ir tuo pačiu Bažnyčios tikslas dabar yra atsinaujinti vidiniai ir siekti vienybės su kitais krikščionimis, išpažįstančiais Kristų ir Dievą.

4. Pakeitimas frazės „už daugelį“ žodžiais „už visus“ konsekracijos prasmės visai nepakeičia, nes esminiai žodžiai ir intencija lieka ta pati: „Tai yra mano kūnas... Tai yra taurė mano Kraujo...“; ji tik geriau išreiškia išganytojo Kristaus intencijos visuotinumą ir tuo pačiu pačią konsekraciją. Nuo šio mažo neesminio pakeitimo Mišios netampa nei šventvagiškos, nei negaliojančios.

5. Nors žodžiais kun. DePauw kartoja ištikimybę popiežiui, tačiau, klausimas, kaip jis praktikoj ją vykdo: viena, nors jis sakosi neatakuojąs popiežiaus, jis iš tikro tai daro; antra, jis elgiasi prieš tai, ką popiežius patvirtino. Nors vietomis kun. DePauw visą kaltę verčia liturgijos komisijai ar miglotai ir bendrai „Romai“, tačiau jis negali nepaliesti ir paties popiežiaus. Juk popiežius Paulius VI pritarė visiems aniems pakeitimams. Ne tik pritarė, bet ir pats tuos pakeitimus Mišių apeigose naudoja. Taigi dėl to DePauw ir sako: „popiežius... pritarė naujom Mišių apeigom, kurios turi būti atmestos kaip, geriausiu atveju, šventvagiškos, o blogiausiu atveju — netikros“ *(Sound of Truth and Tradition,* 1975, pavasaris, 38 psl.). Nors DePauw sakosi išvadų nedaraąs, tačiau išvada čia jau ir taip padaryta: popiežius patvirtino ir pats laiko netikras ar bent šventvagiškas Mišias. Bet tokiu būdu DePauw pasidaro paties popiežiaus teisėjas ir prieštarautojas, laikydamas uždraustas Mišias.

Pagaliau, laikydamasis prieš 400 metų aniems Reformacijos laikams taikomų anuometinio popiežiaus nurodymų, verčiau negu dabarties laikams aukščiausių Bažnyčios autoritetų — visuotinio suvažiavimo ir popiežiaus — nurodymų dabartinei Bažnyčiai tradicionalistas kun. DePauw pasimeta ir laike, ir idėjose, ir elgesy. Taip pasimetęs, jis vadovauja tradicionalistų sąjūdžiui.

NUO PRANCŪZIJOS IR AMERIKOS
Lefebvre ir jo šv. Pijaus X Brolija

Stipriausias ir labiausiai žinomas sąjūdis visame tradicionalistų judėjime prasidėjo Prancūzijoje, vadovaujamas arkivyskupo Lefebvre.

Pradžioj šis judėjimas tepasirodė tik kaip užsispyręs noras laikyti Mišias senom tridentinėm apeigom lotynų kalba. Tačiau juo toliau, tuo aiškiau išryškėjo, kad už jo slypėjo daug kas daugiau, t.y. už jo buvo ir „doktrininis“ pagrindas.

Lefebvre yra buvęs pasauliečių kunigu, misijonierium Vakarų Afrikoj, Dakaro arkivyskupu, apaštališkuoju delegatu Prancūzų Vakarų Afrikoj ir trumpai Tullos vyskupu. Nors jis arkivyskupas, vyskupijos jau ilgoką laiką neturi.

Jis dalyvavo II Vatikano suvažiavime ir su kitais vyskupais pasirašė po to suvažiavimo dokumentais, tarp kitų — ir po ekumenizmo ir liturgijos, prieš kuriuos jis dabar stipriausiai pasisako.

Netrukus po II Vatikano suvažiavimo jis ėmė reikštis tradicionalistų judėjime. Jis įsteigė tradicionalistų kunigų šv. Pijaus X Broliją, kuriai 1970 m. gavo bažnytinį patvirtinimą. Brolija atidarė seminariją Econėj, Šveicarijoj.

Betgi kuo toliau, tuo viešiau ir tuo aštriau arkivysk. Lefebvre ėmė pasisakyti prieš popiežių, prieš Vatikano II suvažiavimą ir elgtis prieš jo nurodymus, viešai laikydamas uždraustas tridentinines Mišias lotyniškai. Pagaliau 1974 m. jis paskelbė savo *Tikėjimo išpažinimą,* kuriuo, išpažinęs ištikimybę „amžinajai Romai“, apšaukia popiežių ir Vatikano II suvažiavimą, įvedus naujoves, kurių reformos „prasideda herezijoj ir baigiasi herezijoj“.

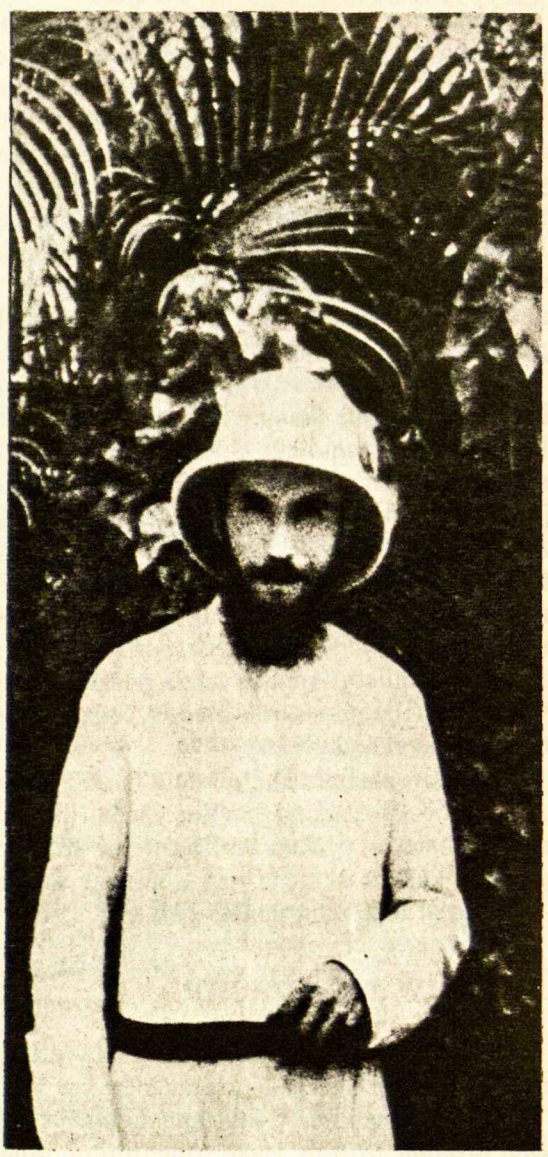

Arkivysk. Lefebvre, stipriausias katalikų tradicionalistų vadas Europoje, čia matomas misijonieriaus aprangoje Vakarų Afrikoje.

1975 m. jo seminarijai buvo atšauktas kanoniškas patvirtinimas. Nors netrukus arkivysk. Lefebvre buvo suspenduotas, t.y. jam buvo uždrausta atlikti kunigo ir vyskupo funkcijas, jis ir toliau viešai laikė tridentinines Mišias lotyniškai ir savo seminaristus šventino kunigais. 1976 m. jis įšventino 13 kunigų, 1977 m. — 14, o 1978 m. — 16, iš Prancūzijos, Ispanijos, Anglijos, Australijos, Kanados, Šveicarijos, JAV-ių. Jo pasekėjų pasauliečių, kurie dvasiškai aprūpinami jo įšventintų kunigų, pernai buvo priskaičiuojama apie 60,000: iš jų 50,000 Europoj ir 10,000 JAV-ėse. Tie gi rodo savo vadovui lojalumą: pavyzdžiui, į 1978 m. kunigų šventinimą iš įvairių kraštų atvyko 3,500.

Ankstyvesniais šimtmečiais toks arkivyskupo nepaklusnumas būtų tuoj susilaukęs ekskomunikos. Arkivyskupui Lefebvre buvo pagrasinta ekskomunika, bet tas grasinimas niekad nebuvo įgyvendintas. Pats kaip ir heretiku apšauktas, popiežius Paulius VI bandė ne tik grasinimu, bet ir taikiais būdais sukilusį arkivyskupą sugrąžinti į bažnytinį klusnumą. Popiežius jam parašė du asmeninius laiškus savo paties ranka: vieną 1975 m., kitą 1976 m. Į antrąjį laišką, popiežiaus adresuotą „mūsų gerbiamam broliui Marcel Lefebvre", popiežius atsakymo nesulaukė.

1976 m. rugsėjo 11 d. arkivyskupui buvo suteikta audiencija pas popiežių. Deja, ir šis asmeniškas susitikimas jokių teigiamų rezultatų neatnešė.

Nors aiškių pasekėjų arkivysk. Lefebvre tiek daug neturi, tačiau jo įtaka yra pasiekusi gana toli. Didžiausia įtaka jaučiama jo paties gimtinėj — Prancūzijoj. Pagal vienus apklausinėjimo duomenis *(Les Progres de Lyon,* 1976 m. rugpiūčio 13), tame krašte 28% katalikų pritarė arkivysk. Lefebvre „laikysenai", o 48% praktikuojančių katalikų tuomet galvojo, kad Bažnyčia yra „nuėjusi per toli".

Lefebvre idėjos

Arkivysk. Lefebvre tvirtina du dalykus: 1. savo nepaprastą ištikimybę Bažnyčiai — tokiai, kokia ji visada kad buvo, ir 2. popiežiaus ir Vatikano II suvažiavimo heretiškus nukrypimus nuo tiesaus Bažnyčios kelio.

Tie tvirtinimai, stipriai išreikšti arkivysk. Lefebvre *Tikėjimo išpažinime* 1971 m.: „Mes visa širdimi ir visa siela laikomės Katalikų Bažnyčios, Katalikų Tikėjimo ir tam Tikėjimui išlaikyti reikalingų tradicijų Saugotojos, Amžinosios Romos, Išminties ir Tiesos Valdovės. Antra vertus, mes atsisakome... sekti Romą, esančią su neomodernistų ir neoprotestantų pakraipom, kurios aiškiai apsireiškia II Vatikano suvažiavime ir jo iškilusiomis reformomis... Ši reforma prasideda herezijoj ir baigiasi herezijoj".

Pagal jį, Vatikano II suvažiavimas padarė nedovanotiną dalyką: Bažnyčiai pritaikė 1789 m. Prancūzų Revoliucijos principus: laisvę, lygybę ir brolybę (kaip toliau matysim, jis yra prieš demokratiją ir už monarchiją), tačiau jis tose ne tik humanizmo, bet ir krikščionybės vertybėse įžvelgia didžiausią priešą didele dalimi dėl to, kad tiek politikoj, tiek religijoj yra už monarchiją ir prieš demokratiją). Anot jo, *laisvės* sąvoką „noriai vartoja velnias". Kolegiškumas, kuris atitinka *lygybei,* „yra asmeniniam autoritetui sugriauti. Demokratija yra Dievo autoriteto, popiežiaus autoriteto, vyskupų autoriteto sugriovimas" (taip jis čia tvirtina, o tuo tarpu pats, pasisakydamas prieš popiežių ir prieš visuotinį Bažnyčios suvažiavimą, kuris praktiškai kalbėjo visos Bažnyčios vyskupų vardu, griauna ir popiežiaus ir vyskupų autoritetą).

Pagaliau jis tvirtina, kad *brolystė* atkelia vartus ekumenizmui: „Heretikai yra apibūdinti kaip broliai. Protestantai yra vadinami ‚atsiskyrusiais broliais'. Tai va — jūsų brolystė" (žvelgdamas vien į skirtumus, jis ignoruoja faktą, kad protestantai, tikėdami į Kristų ir Jį sekdami, yra krikščionys ir dėl to yra katalikų broliai). Iš tos savo perspektyvos jis ir elgiasi. Jis laiko Mišias tradicinėm apeigom lotynų kalba, nors jis suspenduotas. Jis šventina jį sekančius kunigus, nors tai jam popiežiaus uždrausta. Tokiu būdu jis visiškai nesiskaito su popiežium. Dar daugiau. Jis ne tik nesiskaito su popiežium, bet po „Romos" sąvokos priedanga jis jį apšaukia heretišku. Tokiu būdu jis pasistato save aukščiau už popiežių. Jis — Lefebvre — pasidaro vyriausiu Bažnyčios — net popiežiaus — teisėju. Jis ir visuotinį Bažnyčios suvažiavimą viešai apšaukia herezijų versme. Skelbti savo nepaprastą ištikimybę Bažnyčiai pasidaro beveik nerimta, kai tokios Bažnyčios aukščiausiu ir vieninteliu autoritetu tampa pats Lefebvre. Lefebvre yra Bažnyčia.

Lefebvrės kritika

Savo *Tikėjimo išpažinime* Lefebvre atsisakė „sekti Romą, esančią su neomodernistų ir neoprotestantų tendencijom, kurios aiškiai apsireiškia II Vatikano suvažiavime ir jo iškilusiose reformose... Toliau, pagal jį, „ši reforma prasideda herezijoj ir baigiasi herezijoj".

Betgi visais laikais visuotinis Bažnyčios vyskupų suvažiavimas su pačiu popiežium buvo ir tebėra laikomas turinčiu „aukščiausią autoritetą" Bažnyčiai tikėjimo, moralės, garbinimo ir disciplinos reikaluose (žr. II Vatikano dogmatinę konstituciją apie Bažnyčią, nr. 22).

Kieno gi teise Lefebvre teisia Vatikano II suvažiavimą esant herezijoj? Niekeno kito, kaip tik savo paties...

II Vatikano suvažiavime gi dalyvavo 2500 vyskupų iš viso katalikiško pasaulio. Tenka tik pridėti, kad ir pats Lefebvre jų tarpe dalyvavo ir po tais dokumentais — kaip liturgijos ir ekumenizmo, kuriuos jis dabar labiausiai puola — pats yra pasirašęs.

Panašus nesusipratimas yra kalbėti apie kažkokią „amžinąją Romą", kuriai Lefebvre sakosi labai klusnus, o dabartinį popiežių priskirti irgi prie dabartinės herezijos versmių.

Taipgi tas, kas laikosi tradicijų, turėtų ypatingą dėmesį kreipti į tradicijų liudininkę — istoriją. Deja, tradiocionalistai, ir ypač Lefebvre į istoriją nekreipia dėmesio.

Juk Kristus Mišių nelaikė lotynų kalba. Paskutinėj vakarienėj jis kalbėjo ano meto žmonių kalba — ara-

majiškai. Ir kai lotynų kalba buvo įvesta į Mišias, ji nebuvo įvesta dėl to, kad ji „šventa“, bet dėl to, kad ji buvo to meto tikinčiųjų romėnų kalba. Taigi tradicinis pagrindas Mišiose naudojamai kalbai yra ne kas kita kaip *Mišiose dalyvaujančių tikinčiųjų* kalba.

Charakteristika

M. Rokeach yra taip apibūdinęs uždarą protišką asmenį: temato juoda-balta, nesugeba įžvelgti pilkų atspalvių; sumaišo esminius su neesminiais dalykais; vidiniai nesaugus; išoriniai apsistato užtvaromis; įžvelgia pavojus ten, kur svetima (ar nauja); neparodo atvirumo naujiems dalykams (žr. jo knygą „The open and closed mind“). Šios savybės pastebimos ir pas arkivysk. Lefebvre.

Nesistebėtina, kad arkivysk. Lefebvre yra ultrakonservatyvus ne tik religijoj, bet ir politikoj. Jis yra vienas iš senosios *Action Francais* politinės srovės palikuonių, kurie sulipdė prancūzų monarchiją su katalikybe ir priešinosi valdžios sudemokratinimui. Dabar darosi aišku, kodėl ir laisvę, lygybę ir brolybę — tokias žmogiškas vertybes, jis laiko ne teigiamomis ir Bažnyčiai pasisavintomis vertybėmis, bet stačiai iš velnio ateinančiomis blogybėmis. Naujovėse jis įžvelgia pavojų, nes jas padaro Bažnyčios viršūnes infiltravę musonai ir komunistai.

Jei arkivysk. Lefebvre turi dogmatišką demagogo — vado mentalitetą, tai jo pasekėjai — dogmatiško sekėjo laikyseną. Štai ką apie jo sekėjus rašo rašytoja Mary Gordon („More Catholic than the Pope“, *Harper's*, 1978 m. liepos nr., 66 psl.): „Aš suprantu, kodėl jie prisijungė prie draugijos (lefabvristų — K.T.)... Jie buvo išgąsdinti pakeitimų,... nes buvo užauginti tradicijoj, kuri jiems pasakė, kad jie turi nepasitikėti žmogaus protu ir savo pačių apsisprendimo galiom; tradicijoj, kuri parūpino jiems atsakymus pirm, negu jiems kilo klausimai; aprūpino apeigom, pilnom paslapčių; apeigom, kurios žadėjo niekad nesikeisti... Laisvė darė juos nelaimingus. Jie nori pastovumo. Jie nori, kad jiems būtų pasakyta ką daryti“.

Kas toliau?

Ar mirus Pauliui VI ir Bažnyčios viršuj atsistojus Jonui Pauliui II bus įmanoma iš tos krizės išeiti? Iš popiežiaus pusės padėtis esminiai nepasikeitė. Jonas Paulius II iš pat pradžios pasisakė tęsiąs Vatikano II suvažiavimo nurodytas reformas.

Ta prasme, jei Lefebvre liks toks, koks iki šiol buvo, ir skelbs tą patį, ką iki šiol skelbė, tai jis ir Joną Paulių II gali pradėti vadinti heretiku. To daryti iki šiol jis susilaiko.

Nuo bet kokio susikirtimo iki šiol susilaiko ir Jonas Paulius II. Priešingai, yra daromos pastangos rasti išeitį. Lefebvre turėjo audienciją pas Joną Paulių II. Kadangi po jos buvo tylima, spauda buvo nutarusi, kad neprieita prie teigiamų susitaikymo rezultatų. Tik paskutiniu metu pasirodė žinutė: „Lefebvre pareiškė Vatikanui, kad jis savo noru gali pasirašyti pareiškimą, kuriuo priimtų II Vatikano suvažiavimą, ‚interpretuojamą pagal tradiciją‘ “ *(National Catholic Reporter,* 1979, gegužės 11).

Kas toliau seks, šiuo laiku (liepos 1) dar nežinoma.

LIETUVIŲ IŠEIVIŲ TARPE

Bendrai paėmus, lietuviai yra konservatyvūs žmonės — ypač religijoj. Daugumas dėl religinių dalykų iš viso nesijaudina, o tie, kurie jaudinasi, tai daro ne iš doktrininio, bet iš asmeninio taško. Taip nemažai daliai išeivių dėl asmeninių sumetimų naujų apeigų Mišios gimtąja kalba nepatiko, bet palengvėle apsiprato. Kažin kiek iš jų dabar norėtų tridentininių Mišių lotyniškai?

Tradicionalistinių tendencijų ir dabar lietuvių išeivių tarpe pasitaiko: raštingesnis retkarčiais parašo ir konservatyvių minčių spaudoj; susirenka koks tradicionalistinių pakraipų būrelis; girdėjosi, kad kažkur ir kunigas laiko tridentinines Mišias lotyniškai žmonėms. Retkarčiais iš kažkur voką su lefebvriškom idėjom, kur rašoma, kad kardinolų tarpe knybždėte knibžda Bažnyčią infiltravę masonai ar komunistai, kad popiežius Paulius VI yra nuverstas ir į jo vietą pastatytas apsimetėlis, savo išvaizda labai panašus į tikrąjį popiežių;... arba aliarmuojama dėl netikrų Mišių ar „heretiškų“ katalikų pentekostalų... Net pasirodo žinia, kad Kristus, apsireiškęs, liepia grąžinti lotynų kalbą į Mišias ir net pranašauja (1978 m.), kad tuoj turės pasirodyti popiežiaus dokumentas, grąžinąs tridentines Mišias lotyniškai (tarsi Kristus neturėtų ką esmingesnio mums pareikšti?).

Tai ir viskas. Stipresnių ir organizuotesnių pastangų nepastebima ir vargu ar įmanoma sudaryti.

IEŠKANT IŠEITIES
Tikroji — gyva tradicija

Ir DePauw, ir Lefabvre turi ką tai bendro: abu stoja prieš *dabartinės* Bažnyčios autoritetų daromus pakeitimus, remdamiesi *ankstyvesniosios* Bažnyčios autoritetu arba tiesiog tradicija (taip, kaip jie ją supranta).

Svarbiausia, jie esminius dalykus sumaišo su neesminiais. Nieko, ką jie nori išsaugoti, nėra esminio. Saugodami tokius dalykus, kaip seną lotynų kalbą ar antiprotestantiškumą, jie, esą, nori būti ištikimi Bažnyčiai, popiežiui ir galutinai Kristui, o tačiau tuo pačiu eidami prieš Bažnyčios autoritetą, dabarty apsireiškiantį II Vatikano visuotiniam suvažiavime ir popiežiuje, jie praranda kai ko esminio ir lieka neištikimi Bažnyčiai, popiežiui ir tuo pačiu Kristui.

Jų tradicijos supratimas yra statiškas. Tuo tarpu tradicija iš tikro yra gyva. Yves Congar, vienas didžiųjų šių laikų teologų, parašęs trejetą knygų apie tradiciją, ją taip apibūdina: „Bažnyčia yra tradicija, perdavimas to, kas buvo jai duota vieną kartą ir visam: apreiškimo, sak-

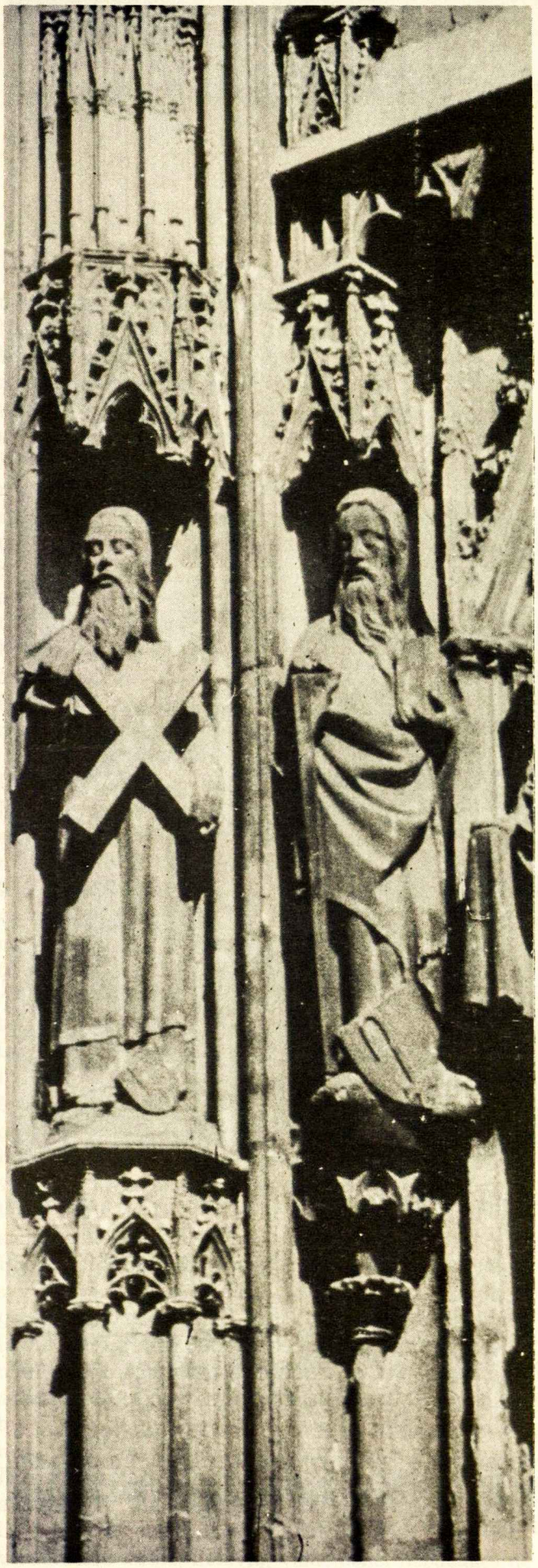

ramentų ir tarnybos. Dėl to lengva suprasti, kad nuoširdi ir ištikima katalikų grupė gali prisirišti prie vienos ar kitos tradicijos formos. Palinkusieji į katego riškas, kietas deklaracijas pabrėš tokias formas, kurios atspindi tą jų reikšmę. Bet didžioji tradicijos upė yra platesnė už tiesų kanalą su cementuotais krantais. Bažnyčios Tėvų tradicija yra turtingesnė už tradiciją, kurios turinys Reformacijos akivaizdoj buvo apibrėžtas Tridentino suvažiavime... Šventoji Dvasia neapleido Bažnyčios nei nuo 1962 m., nei nuo 1965 metų. Būkime pilnai katalikiški katalikai kartu su — taip, su amžina Bažnyčia — tiek II Vatikano suvažiavimo, tiek su Tridentino ar Nicos Bažnyčia, tiek su Pauliaus VI, tiek su Pijaus V, ir tiek su 309 m. mirusio popiežiaus šv. Marcelio Bažnyčia" („Challengo of the Church: The Case of Archbishop Lefebvre", 48 psl.).

Galima išeitis

Po tikslaus, nors kondensuoto, Lefebvre ir Bažnyčios susikirtimo analizės pastebėdamas, kad Bažnyčioj, kaip žmonių institucijoj, neišvengiamai susidaro skirtingų ir net kraštutinių dešinės ir kairės srovių, Yves Congar teigia, kad išvengti schizmos ir išlaikyti vienybę reikia dviejų dalykų: 1. kad Bažnyčia-Bendrija tikrai būtų Bažnyčia-Bendrija ir 2. kad joje, kaip Dievo tautoje, būtų nuoširdžiai respektuojamas pliuralizmas (daugiaformiškumas).

1. Bažnyčia-Bendrija turi būti Bažnyčia-Bendrija, t.y. tikinčiųjų susitelkimas, kuriuos riša tikėjimas, meilė ir Dievo žodis. Ir tai yra visų tikinčiųjų bendras darbas. Tai — vienybės pagrindas.

2. Bažnyčioje, kaip Dievo tautoje, turi būti respektuojami skirtumai požiūriuose, nusistatymuose, kurie tačiau neturi skaldyti, o papildyti Bendriją.

Pritaikant šias dvi sąlygas tradicionalistų (ar ir bet kuriam kitam daugiau ar mažiau kraštutiniam) sąjūdžiui, reikia: 1. tradicinalistams neišsijungti, bet kiek galima daugiau telktis į dabartinės Bažnyčios bendras pastangas, o Bažnyčios vadovybei respektuoti tradicionalistų polinkius ir požiūrius. Tokiu būdu jie turėtų pripažinti dabartinio Bažnyčios vadovavimo autoritetą, bet tuo pačiu iš to autoriteto sulaukti leidimo, pvz., kad ir viešai laikyti tridentinių apeigų Mišias lotyniškai.

Išvada

Tad kas yra tradicionalistai? Kokio plauko jie bebūtų, jie yra *atsiliepimas*, *pasėka* ir *priminimas*. Jie yra konservatyvi reakcija, *atsiliepimas* į dabartinės Bažnyčios pasikeitimo, susišiandieninimo pastangas.

Tai sąjūdis, kurio vargiai būtų galima Bažnyčioj išvengti, nes ji yra *pasėka* konservatyvaus elemento persvaros paskutinių šimtmečių Bažnyčioj. Pagaliau šis sąjūdis yra *priminimas*, kad ne visi tikintieji gali būti lankstūs, „einą su laikais": jiems turi būti vietos Bažnyčioje ir jiems turi būti sudarytos sąlygos priklausyti ir jaustis, kad priklauso net ir šių dienų besikeičiančioje Bažnyčioje. Tik kad jie galėtų priklausyti Bažnyčiai, jie patys turi atsižadėti to, kas juose atmeta Bažnyčią.

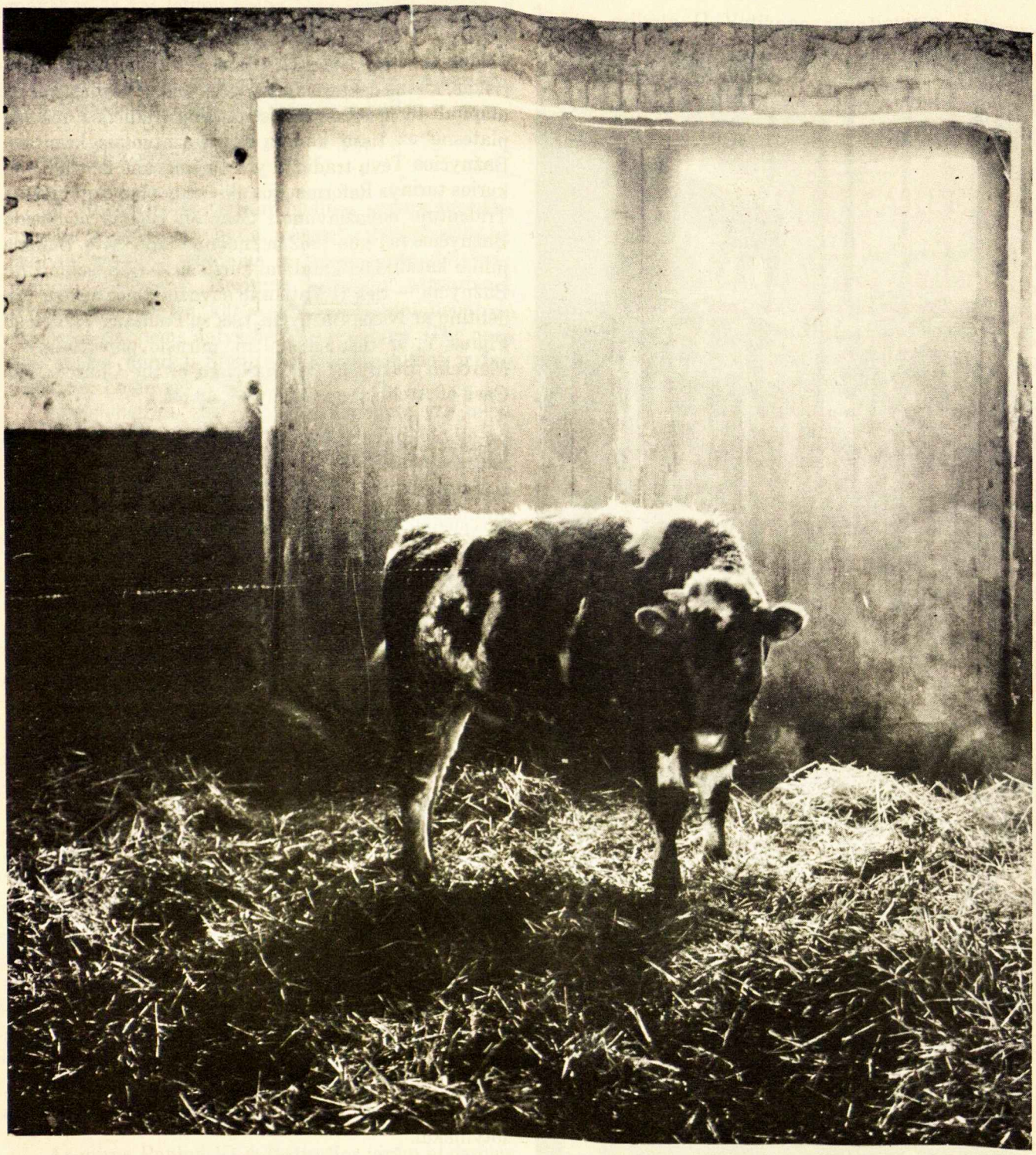

Romo Kuhn fotografija. Šiame „Ateities“ numeryje, psl. 26—27, kitos nuotraukos.

Už šį straipsnį autorius laimėjo pirmąją premiją 1978—1979 m. „Ateities“ paskelbtame jaunimo konkurse 19—30 m. amžiaus grupėje. Viktoras Nakas — „Arlington Heights, Virginia, studijavęs politinius mokslus, yra gerai žinomas ir veiklus jaunuolis. Mes jį labiausiai prisimename jo pirmininkavimą Pabaltiečių Demonstracijoje už Žmogaus Teises Washingtone 1977 metais. (Aprašyta „Ateities“ sausio 1978 numeryje.)

VIKTORAS NAKAS

Jaunimas — mūsų šventoji karvė

„Kiekvienas jauno žmogaus veiksmas, kiekvienas jo nusičiaudėjimas yra kelis kartus padidintas ir visaip išgarbinamas, tartum tai būtų malda šventajai karvei".

Prieš ketverius metus šių eilučių autoriui teko dalyvauti Fronto bičiulių stovykloje Kennebunkporte, Maino valstijoje. Kartu su penkiais ar šešiais jaunais kolegomis sudarėme simpoziumą, kuris nagrinėjo įvairius klausimus, susijusius su lietuvišku jaunimu. Kai užsibaigė simpoziumo dalyvių paskaitėlės, besiklausantys frontininkai turėjo progą prelegentams pateikti klausimų. Vienas iš klausytojų, apyjaunis žmogus, utsistojo ir paklausė simpoziumo dalyvius, kaip jie reaguoja į chuliganišką lietuvių jaunuolių būrelio elgesį tame pačiame Kennebunkporte per neseniai įvykusį Amerikos nepriklausomybės šventės savaitgalį? Visi simpoziumo dalyviai didžiai nustebo išgirdę tokį klausimą, nes jis nelietė nei vienos temos, apie kurią jie buvo pakviesti kalbėti, nors diskusijų tikslas buvo gvildenti simpoziumo pateiktas temas. Be to, klausėjo tonas buvo agresyvus, tarsi simpoziumo dalyviai būtų kalti už kitų chuliganizmą.

Praslinkus trims vasaroms Toronte, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seime, darbštus JAV Lietuvių Bendruomenės veikėjas po Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos suruošto simpoziumo paklausė PLJS pirmininkę, ar ši jaunimo organizacija ima atsakomybę už kai kurių lietuvių jaunuolių, apsistojusių Toronto universiteto patalpose Lietuvių Dienų proga, triukšmingą, vaikišką elgesį? Girdi, tie išdykėliai neleidę kitiems tame pastate nakvojantiems miegoti. Atsižvelgiant į tai, kad PLJS pirmininkei reikėjo tučtuojau reaguoti į nelauktą puolimą, jos atsakymas buvo geras. Jinai paaiškino, kad tie triukšmadariai turbūt nebuvo aktyvūs jaunimo sąjungos nariai, todėl ši organizacija neatsako už jų nesubrendėliškus pokštus. Toliau, ne jaunimo sąjunga, į kurią jaunimas įstoja tiktai pasiekęs 16 metų amžiaus, kalta už tokį vaikišką kelių ar keliolikos elgesį, o tų didžiaburnių tėvai, kurie nesistengė ar kuriems nepavyko išauklėti subrendusius, mandagius lietuviukus. Pastarasis PLJS pirmininkės atsakymas buvo kontraofensyvinis, smogęs atgal paklausėjui, bet ir su ta pačia prielaida, kad kas nors kitas, be pačių nusikaltusių jaunuolių, irgi turi būti kaltas. Besiklausant diskusijų, man rūpėjo tam visuomenininkui pridurti: kokią gi atsakomybę jūs pasiimate už tuos Marquette Parko 69-tos gatvės lietuvius pijokėlius, kurie nieko pozityvaus neduoda Čikagos lietuvių kultūriniam gyvenimui? O Kennebunkporto dalyvio norisi viešai paklausti, kokią atsakomybę jis jaučia už tuos vidurinės kartos lietuvius, jo bendraamžius, kurie dingo Amerikos verdančiam katile, lietuvių, visuomenei nepasakęs nė sudie?

Kada tokio pobūdžio klausimas taikomas ne jaunimui, jo absurdiškumas pasidaro ryškesnis. jis yra absurdiškas dėl to, kad yra grindžiamas kolektyvinės atsakomybės prielaida, kuri primetama tokiems žmonėms ir tokioms organizacijoms, kurios neturi nei finansinės, nei politinės, nei militarinės jėgos priversti savo narius bei kolegas būti paklusniais. Tai ir yra viena iš lietuvių išeivijos organizacinių tragedijų. Martynas Gudelis ir jo draugai gali „perorganizuoti" Bendruomenę, o dar kas kitas gali reorganizuoti tą reorganizuotą Bendruomenę ad infinitum. Blogiausiu atveju Gudeliui ir gudeliškos bendruomenės reorganizatoriams teismas suduos per nagus, ir viskas.

Kovojimas su kolektyvinės atsakomybės užmetimais ugnimi prieš ugnį, patenkina žmogišką instinktą smarkiai atkirsti bet kokia priemone, kai užpultasis jauties visai nekaltas. Tačiau puolėjo logikos bei prielaidų pasisavinimas neišriša problemos (šiuo atveju, kodėl Toronte jaunuoliai išdykavo) ir visai nepadeda suprasti, kodėl puolimas iš vis įvyko.

Kai kurių lietuvių noras įpiršti kolektyvinę atsakomybę jaunimo veikėjamas, ar tai būtų simpoziumo dalyviams, ar jaunimo sąjungos valdybų nariams, yra reakcija prieš faktą, kad jaunimas yra šventoji karvė turbūt nuo nepriklausomos Lietuvos laikų, kada ministerio pirmininko kėdėje sėdėjo žmogus, neturįs nei 30 metų amžiaus. „Jaunimas — mūsų ateitis" — tai vienas iš populiariausių lietuvių išeivijos šūkių. Bet ar tas jaunimas tikrai išeivijai žada šviesią ateitį? Ne vienas lietuvis jau seniai abejoja, ar neatėjo laikas tą šventą karvę nutempti nuo pjedestalio? Ir nesunku suprasti kodėl. Kai kurie vyresnio amžiaus žmonės puola veikliuosius jaunuolius iš savotiško pavydo, nes jų vaikai nuėjo „vėjais", t.y. išsijungė iš lietuviško gyvenimo, ar dar blogiau, pasidarė palaidūnai, narkotikų vartotojai. Net jeigu jų vaikai ir geri išaugo, jie gali rasti daug pavyzdžių kitose šeimose, kurių jaunimas nukrypo nuo doro gyvenimo tako.

Tie jaunuoliai, kurie neišsijungė iš lietuviško gyvenimo ir kurie aktyviai reiškiasi, prisidėjo kai kam prie tos šventosios karvės nuvainikavimo. Kaip tik dėl

to, kad jaunimas yra toks svarbus idealas mūsų išeivijos mitologijoje, mažiausias jaunuolio nukrypimas nuo vyresniojo sąmonėje sukurto vaizdo apie „jaunimą“, gali susilaukti nepaprastai aršios kritikos. Jaunieji darbuotojai turbūt mažai stebisi, kai sulaukia kritikos iš Altos ir Vliko veikėjų: juk organizaciniai bei ideologiniai skirtumai tarp jų ir jaunimo yra per dideli, kad neveda prie glaudaus sugyvenimo. Toliau tikrai stebina kai kurių Bendruomenės veikėjų tolerancijos ir respekto stoka bendradarbiaujant su jaunimu. Tačiau prisiminus, kad Bendruomenė ir jos veikėjai yra tiek daug savo energijos bei išteklių — daugiau negu bet kas kitas — investavę į tą šventąją karvę, tai tokia laikysena pasidaro suprantama. Iš kitos pusės, yra Bendruomenės vadų, kurie jaunimui pakartotinai pabrėžia, kad jie juo pasitiki ir rems jį net ir tuo atveju, jeigu, jų nuomone, jaunimas pasirinks klaidingą veiklos kelią. Jie pasitiki jaunimo gabumais, kantriai laukdami, kad jaunimas pasimokys iš savo klaidų ir atras teisingą kelią.

Ar jaunimas tokios pagarbos yra užsitarnavęs? Neįmanomas duoti kategorišką atsakymą, nes jaunų individų gabumai, aplinkybės, išsilavinimai labai skiriasi. Bendrai kalbant, iš vaiko metų išaugęs jaunimas, ypač tas, kuris jau bent gimnaziją baigęs, yra vertas jei ne vyresniųjų pasitikėjimo, tai nors to paties respekto, kurį duodame kiekvieno suaugusio žmogaus nuomonei. Tie žmonės, kurie galvoja, kad jaunuolis, pasisakęs ne taip, kaip jiems patinka, nėra vertas jų respekto todėl, kad jis dar nėra pamatęs tiek pasaulio, kiek jie, žiūri tiktai į vieną pinigo pusę. Tiesa, tas jaunuolis yra mažai pasaulio matęs, tad, tiktai iš to taško žiūrint, jis nėra vertas vyresniųjų respekto. Tačiau, jis yra vertas respekto kaip tik dėl to, kad jis yra įsidėmėjęs pasaulyje tai, kas jam svarbu, žodžiu, jo perspektyva skiriasi nuo vyresnio amžiaus žmogaus. Jaunuolis kitaip supranta pasaulį. Jo skirtinga perspektyva turėtų būti gerbiama. Tokio respekto lietuvių tarpe pasigendama. Daugeliui vyresniųjų lietuvių komunizmas yra bolševikmetis ir birželio trėmimai. Jaunuolis, kuris teigia, kad tai tik vienas iš komunizmo aspektų, kuris galvoja, kad komunizmas keičiasi, yra kai kurių laikomas neišmintingu arba komunistinės propagandos įtakon pagautu. Jokių kalbų apie skirtingų perspektyvų egzistavimą ar naudą negali būti. Reikia pabrėžti, kad šis netolerancijos bruožas charakteringas tiktai daliai mūsų visuomenės.

Iš savo pusės, jaunuoliai, net ir mūsų jauni vadai, nereikalingai paaštrina konfliktą tarp savęs ir kitaip negu jie galvojančių vyresniųjų. Jaunų lietuvių vadų tarpe rasi išpuikimo, šen ir ten net arogancijos. Žinoma, tai yra natūralu bet kokių vadų tarpe. Tačiau, jaunų veiklių lietuvių savimeilę paskatina ne kas kitas, kaip tas „jaunimas — mūsų ateitis“ idealas. Kartais lietuvių išeivijos gyvenimas jaunuoliui skiriasi kaip diena ir naktis nuo brutalaus kasdieninio gyvenimo, kuriame jaunuolis pamažu kopia į viršūnes tiktai savo dideliu darbštumu ir apsukrumu arba nepaprastos laimės dėka. Lietuvių visuomeniniame gyvenime dažnai taip nėra. Gali tapti jaunimo sąjungos ar Studentų ateitininkų sąjungos pirmininku be didelių vargų ir paprastai be konkurencijos. Kiekvienas jauno žmogaus veiksmas, kiekvienas jo nusičiaudėjimas yra kelis kartus padidintas ir visaip išgarbinamas, tartum tai būtų malda šventajai karvei. Kam tad reikia nustebti, kad jaunuolis išpuiksta ar kad jame atsiranda geroka dozė arogancijos? Kadangi kopimas į viršūnes yra lengvai vykdomas, jaunuolis jas greitai pasiekia, jeigu tik nori. Turbūt dalis lietuvių jaunuolių tik todėl iškrito iš visuomeninės veiklos, kad asmeniški vadovavimo tikslai buvo perlengvai pasiekiami. Nereikėjo kovoti už kiekvieną laimėjimą, tad ir žaidimas pasidarė nuobodus.

Nuobodus, bet kartu ir labai daug energijos reikalaujantis. Faktas, kad konkurencijos jaunimo veikime kaip ir nėra, reiškia ne tik tai, kad vienas ar keli jaunuoliai visus laurus laimi, bet ir tai, kad jie ar jos turi visą darbą dirbti. Išlaikyti „jaunimas — mūsų ateitis“ idealą gyvą reikalauja daug darbo, kurį atlieka proporcingai mažesnis skaičius jaunuolių negu vyresniųjų, vadovaujančių lietuvių visuomenei. Viena kolegė yra palyginus tipišką veiklųjį jaunuolį į mazgotę. Visuomenės vadai tą mazgotę visi pasiskolina, ir iš jos išsunkia paskutinį lašą prakaito bei energijos. Kas juos gali kaltinti? Juk tiek darbų reikia atlikti.

Jauno veikėjo kėdėn atsisėdus galima suprasti, kodėl vyresniųjų užpuolimai, kad jis turi imtis kolektyvinės atsakomybės už kitus jaunuolius bei jų elgesį, jį nepaprastai erzina. Nežiūrint, kokią naštą neša šiandieniniai mūsų visuomenės vadai, veiklusis jaunimas neša tikrai nemažesnę, o gal ir didesnę. Bendruomenės apylinkės pirmininkas turi platesnę bazę už jaunimo sąjungos skyriaus pirmininką, nes jis randa daugiau žmonių, kuriuos gali pasišaukti talkon. Jauno vadovo veikla ribojama tuo gyvenimo faktu, kad kasmet po truputį mažėja skaičius jaunuolių, kurie domisi lietuvybe, kurie moka lietuviškai kalbėti. Iš dalies jaunimo veiklos problemos priklauso nuo „Me first“ filosofijos, kuri paplitusi Amerikoje, ypač jaunimo tarpe. Griebdamas tiktai sau ir dar kartą sau, jaunuolis neturi didelio intereso bet ką sugrąžinti visuomenei. Tačiau mažėjančio įsijungusių lietuvių skaičiaus svarbiausias kaltininkas yra nutautimo procesas.

Viena iš gyvenimo taisyklių aiškiai sako, kad jaunimo rolė visuomenėje yra kritikuoti, kartais net sunaikinti vyresniųjų sukurtas šventąsias karves. Kita taisyklė primena, kad gyvenimas yra kupinas paradoksų. Paradoksu galima laikyti ir faktą, kad lietuvių išeivijoje ne jaunimas, bet dalis vyresniųjų pamažu sąmoningai griauna tą didelį pjedestalą ant kurio stovi senstanti šventoji karvė, vardu „jaunimas“. Gal tam laikas pribrendo, nes vis dėlto sveikiau pagrįsti veiklą ne iliuzijomis, o kilnių idealų ir pilkos realybės sinteze. Pastebėtina, kad šventąją karvę nuvainikuojant kolektyvine atsakomybe ir kitomis klaidingomis priemonėmis, iliuzijų nepašaliname, o iš tiesų jas padauginame. Tikiuosi, kad šiame straipsnyje truputį paryškinau, kokiais atvejais jaunimas yra vertas pagyrimo ir kada jis yra užsitarnavęs papeikimų.

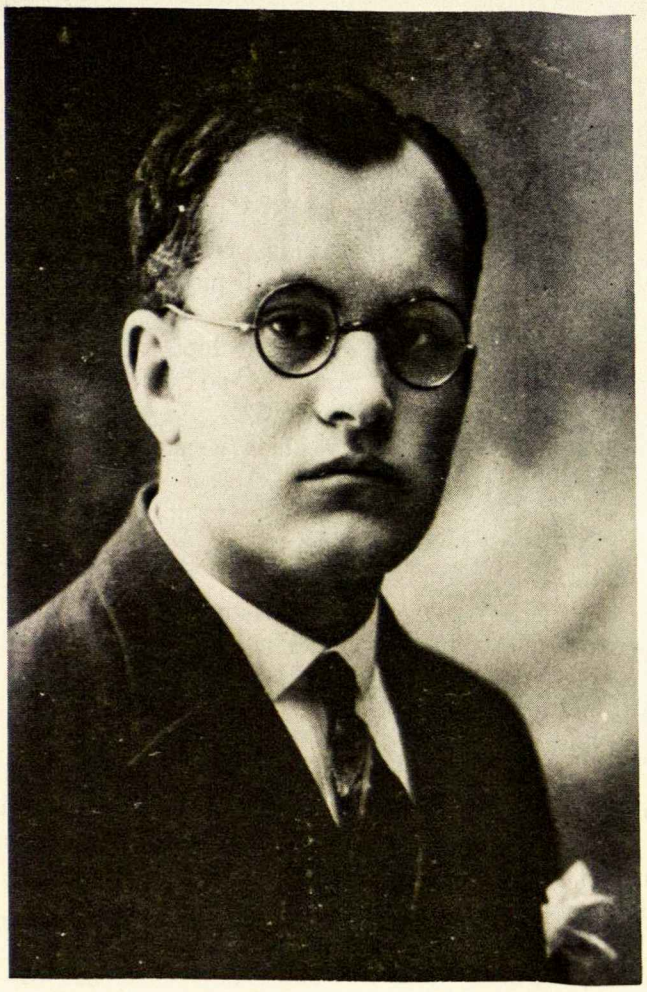

A. A. JONAS MASILIŪNAS

Buvo pageidauta, kad **a.a. Jono Masiliūno** atminimui būtų skirta gruodžio mėnesio „Ateities numeris, bet kadangi lapkričio ir gruodžio buvo sujungti, tai teko tam tikslui skirti sausio mėnesio laidą, kurios mecenatas, vienas iš velionies artimųjų, paaukojęs 500.00 dol., pageidavo pavardės neskelbti.

A.A. Jonas Masiliūnas įsijungė į ateitininkų gretas būdamas jaunas gimnazistas Petrapilyje, Rusijoje, caro laikais.

Šių metų liepos 31 d. velionies atminimui Dainavos stovyklavietėje Kryžių kalne pastatytas lietuviško stiliaus kryžius su tokia dedikacija:

Atminti
A.†A.
JONAS MASILIŪNAS
Gim. 1899 m. Gabalų Kaime
Sav. Kūrėjas
Ekonomistas
Trečiojo Seimo Narys
Kauno Univ. Lektorius
Paskutinis Neprikl. Lietuvos
Susisiekimo Ministeris
Sibire Žuvęs
1942-XII-25

Jo Sesuo
Emilija Paliokienė
1906-II-28 1978-X-16
Čikagoje
Korp! Giedra Garbės Nare

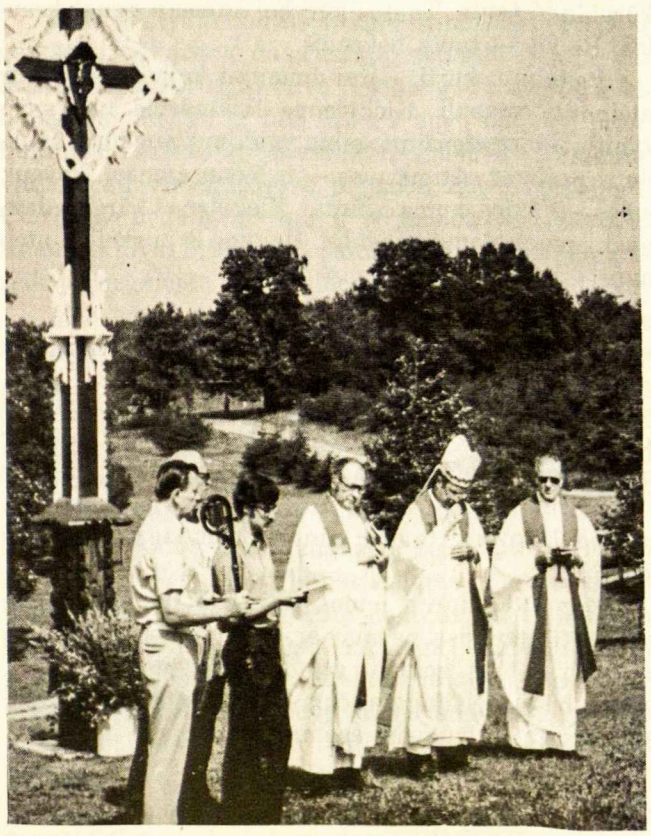

Atnaujintas Ateitininkų Kryžius, perkeltas ir pašventintas J. E. Lansingo vyskupo R. K. Povish Dainavoje. Matosi: J. Polikaitis, kun. V. Dabušis, V. Kliorys, kun. K. Pugevičius, J. E. vysk. R. K. Povish ir kun. V. Rimšelis.

„ATEITIES“ VAKARAS

„Žiūrime į juos, kaip į mūsų tautos viltį“

Mecenato Kun. Dr. Juozo Prunskio žodis jauniems laureatams.

Pagarba kun. Kęstučiui Trimakui ir jo talentingiems talkininkams, kad jie iškėlė „Ateitį“ į tokias aukštumas ir vis organizuoja jaunųjų kūrybos konkursus.

Sveikinu malonius jaunus laureatus, kad Jūs išvystėte Dangaus Jums duotus talentus, davusius progą net premijoms laimėti.

Sveikinu, kad Jūs nepaskendote visus mus supančioje kitataučių jūroje, o savo lietuviškais užmojais iškopėte į jaunatviškos kūrybos viršūnes.

Sveikinu, kad jūs nenugrimzdote „good time“ liūnuose, kad įstengėte išnirti iš palaidų pomėgių ir savo kūrybiniu darbštumu bei idealizmu sušvitote vilties žvaigždutėmis lietuviškame horizonte.

Ryžtingai žygiuokite lietuviškos kūrybos viešKeliais! Jūsų laukia mūsų laikraščiai, žurnalai, lietuviškos radijo valandėlės, gal net nauji poezijos ir prozos leidiniai.

Premijų čekučiai teneužliūliuoja ramiam pasitenkinimo snūduriavimui, o tebūnie akstinas sužėrėti naujais kūrybos laimėjimais.

Atminkite, kad mirtiname pavojuje leidžiama Lietuvos pogrindžio spauda laukia, kad Jūs pavergtos tėvynės atodūsius perduotumėt plačiosioms pasaulio tautoms, atskubėdami į pagalbą laisvės ištroškusiam kalinamam Lietuvos jaunimui.

Romo Kalantos iš liepsnų paleistą šūkį — Laisvės Lietuvai — skardenkite angliškai skaitantiems milijonams.

Mums, vyresniems plunksnos darbuotojams, metų našta jau rašo kvietimą ir moja amžinybėn, ir mes džiaugiamės, kad atsiranda tų, kuriems galėsime plunksną, kaip kultūrinės estafetės fakelą, perduot į pajėgias jaunas rankas.

„Ateities“ vyr. redaktoriaus Kęstučio Trimako žodis, įteikiant jaunimo konkurso premijas Ateities Vakare, spalio 13 d., Chicagoje.

„Man kartais žybteli mintis... Noriu ją užsirašyti, bet, kol surandu popieriaus lapą ir pieštuką, pamirštu ir pačią mintį“.

„O kai aš atsisėdu prie tuščio lapo ir kai niekas nepasirašo po kelių minučių, po keliolikos, po pusvalandžio..., pradedu žiovauti“.

Taip savo sunkumus kurti išsako ne vienas jaunuolis.

* * *

Bet nekurk tu, žmogau... Iškristų deimantas iš rankų ir neatrastum tūkstančių kitų...

Kurti yra asmens žmogiškoji privilegija, o kartais — pašaukimas.

Kurti yra nešti tautos likimą savo rankose.

Kurti yra žmonijai kalbėti apie šį... ir ateinantį pasaulį.

Visų žmonių dalia — keltis iš dulkių ir praregėjus matyti žvaigždes. Tą dalią atvaizduoti — tai kuriančiojo privilegija ir pašaukimas.

Kurti — tai nešti tautos likimą savo rankose. Merdi, nyksta tauta be kūrėjų. Klesti, gyvuoja kūrybinga tauta. Tautos kūryboj srovena gyvas kraujas. Be jos — tauta bekraujė.

Pagaliau, kurti — tai žmonijai kalbėti apie šį ir ateinantį pasaulį. Kiekvienas laikotarpis turi savo žymes. Joms atpažinti reikia vaidilų, trubadūrų, šauklių ir pranašų. Atimk juos — ir liksim tamsoj. Pašauk juos — ir švies mums žibintai. Kiekvienas kūrėjas dalinasi savo matomu pasauliu. Kai kas iš jų skelbia ateinantį.

* * *

Ir į mūsų jaunuosius, bandančius kurti, žiūrime kaip į plačiau akis atmerkiančius, stebinčius, save ir mus vaizduojančius tarp dulkių ir žvaigždžių.

Žiūrime į juos, kaip į mūsų tautos viltį, nes juose pradeda sroventi tautos mintį ir sąmonę palaikantis kraujas.

Pagaliau, žiūrim į juos, kaip į bandančius šį tą pasakyti apie visą pasaulį ar bent apie pasaulio kokį kampelį — toks, koks jis yra, ar koks galėtų būti — ... ir tuo būdu beįsijungiančius į didį žmonijos pokalbį apie visatą — buvusią, esamą ir būsimą...

* * *

Tad vertiname jų pastangas; sėkmingesnes apdovanojame premijomis.

Džiaugiamės, kad šįmet savo dosnią ranką su tūkstantine „Ateities“ jaunimo konkurso premijų laimėtojams ištiesė kun. dr. Juozas Prunskis.

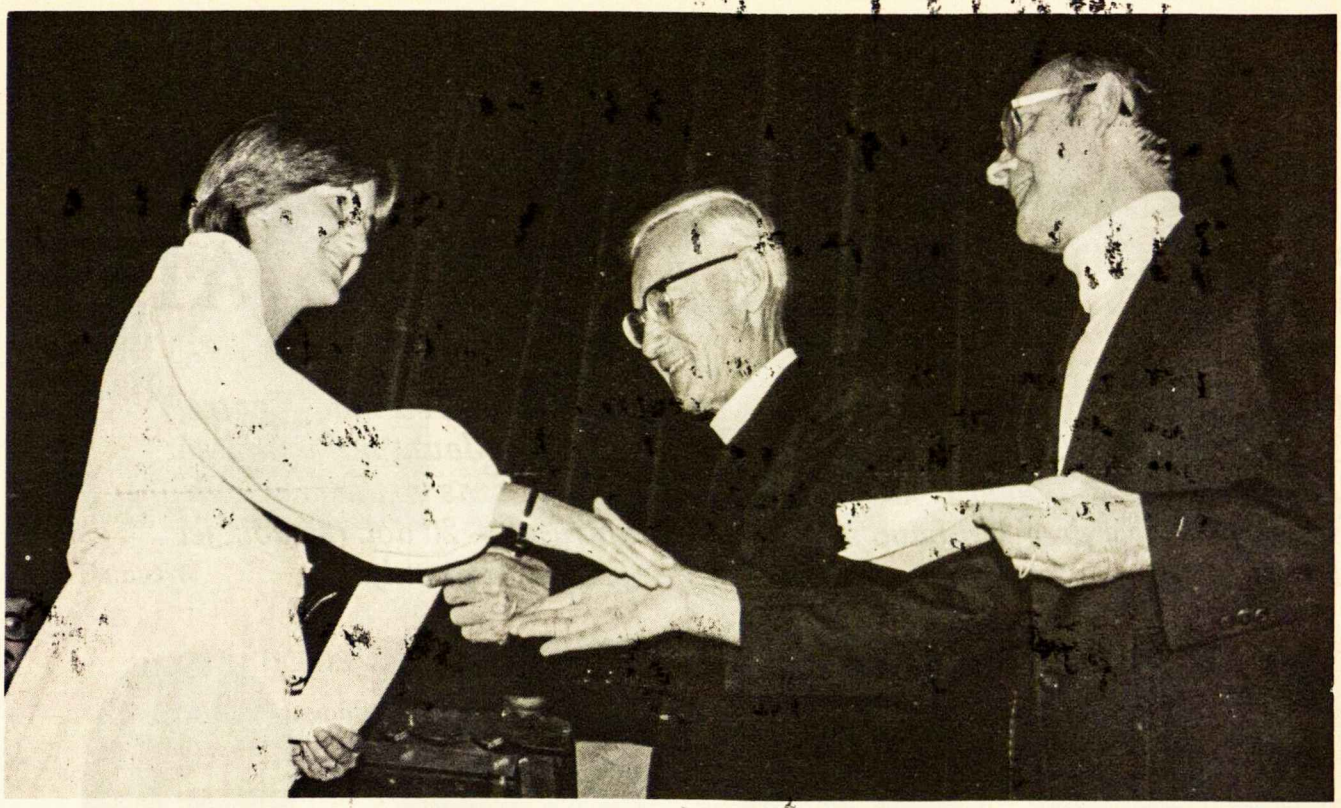

Laimėtoja Raminta Pemkutė su mecenatu kun. J. Prunskiu ir „Ateities" vyr. redaktoriu kun. Trimaku.

Vito Laniausko žodis, tartas visų „Ateities" konkurso premijų laimėtojų vardu.

Didžiai gerbiamas šio vakaro šeimininke, premijų mecenate ir malonūs svečiai. Mūsų didieji Lietuvos kunigaikščiai, užkariavę daug žemių, neturėjo laiko, o gal ir supratimo rūpintis rašytine lietuvių kalba ir apskritai lietuvių kultūra. Tada buvo rašoma gudų, lotynų ir kiek vėliau lenkų kalbomis. Tik daug vėliau paskiri mokslus baigę žmonės, kurių tais laikais buvo nedaug, pramatė, kad lietuvių tauta be savo rašytinės kalbos išnyks, nutautės. Lankydami lituanistines mokyklas, manau, visi naudojomės Lietuvių Bendruomenės išleistais sąsiuviniais. Jų viršeliai buvo papuošti mūsų didžiųjų Lietuvos vyrų atvaizdais, kaip Maironio, Basanavičiaus, Čiurlionio ir daugelio kitų. O po jais buvo parašyta eilėraščio ketureilis ar šiaip sau mums mokiniams įsidėmėtinas sakinys. Prisimenu, skaičiau mažą ištraukėlę iš Mikalojaus Daukšos veikalo. Ir kada man šio sąsiuvinio reikėjo, negalėjau surasti. Todėl pasinaudojau „Lietuvių Enciklopedijos" 4-tu tomu. 370-tame puslapyje rašoma:

„Ne žemės derlingumu, ne drabužių įvairumu, ne šalies malonumu, nei miestų bei pilių stiprumu gyvuoja tauta, bet labiausiai išlaikymu ir vartojimu savo kalbos, kuri didina ir laiko visuomenę, jos santaiką ir brolišką meilę". Šie žodžiai parašyti Lietuvoje prieš 380 metų.

Ar ne broliškos meilės ir savo kalbos išlaikymo rūpesčio vedami suruošė šį vakarą mūsų vadai, globėjai bei sendraugiai? Suruošė jį mums, čia gimusiems, be vienos kitos išimties, savo tėvų žemės nemačiusiems, kad brangintume savo kalbą, kad rašytume į savo laikraštį, nors ir mažai mokėdami. Jūsų nepaprastas rūpestis, premijos, mus skatina, gundo ir traukia.

Anglų kalba į mus įaugusi, o lietuvių tarsi lyg prilipusi, tik pas vienus ryšys silpnesnis, pas kitus stiprenis. Pamokos mokykloje ir jų paruošimas namuose atima didžiausią laiko dalį, o lietuviškam darbui ir mūsų ateitininkų organizacijos veiklai lieka mažyčiai laiko trupiniai.

Šis vakaras ypatingas dar ir tuo, kad šių metų premijų mecenatas kun. dr. Juozas Prunskis atėjo į šią salę su pilnu maišu dovanų. Mielas kunige mecenate, Jūsų dėmesys ir dosni auka liudija meilę mūsų ateitininkų organizacijai, liudija meilę mums bandantiems rašyti, kurti lietuviškomis temomis. Jūs visą savo gyvenimą pašventėt Dievo ir savo tautos tarnybai. Dieve, leisk mums įgyti nors dalelę Jūsų išminties. Visų premijas laimėjusių vardu nuoširdžiai Jums dėkojame.

Dėkojame „Ateities" žurnalo redaktoriui kun. dr. K. Trimakui, kuris neįkainojamos vertės laiko dalį pašvenčia šį žurnalą redaguodamas. Dėkojame vertinimo komisijai už kantrybę. Dėkojame vakaro rengėjams — Ateitininkams sendraugiams.

Verti didžios pagarbos ir praėjusių metų mecenatai, pirmieji įtraukę mus į darbą.

O mecenatams, iškeliavusiems į amžinybę, tariame Amžiną Atilsį.

Gárbė Kristui!
Ačiū.

„ATEITIES“ 1978—1979 METŲ KONKURSO LAIMĖTOJAI

1979 m. spalio 13 d. „Ateities“ vakare, suruoštame Jaunimo Centre, Chicagoje, buvo įteiktos 29 premijos 1978—1979 m. Jaunimo konkurso laimėtojams. 1000 dolerių mecenatas — kun. dr. Juozas Prunskis. Kiekvienai pirmajai premijai buvo skirta 50 dol.; antrajai — 20 dol. (25 dol., jei dar toje pačioje srityje buvo skiriama trečioji 15 dol. premija).

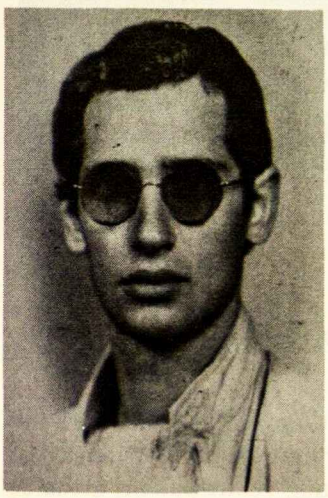

Arkadijus Vinokūras

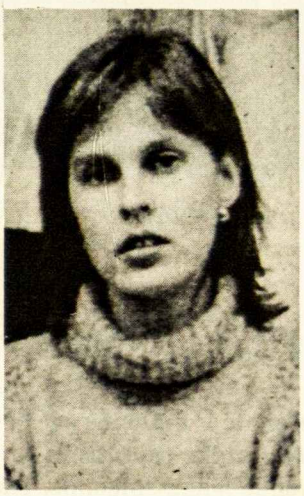

Daiva Markelytė

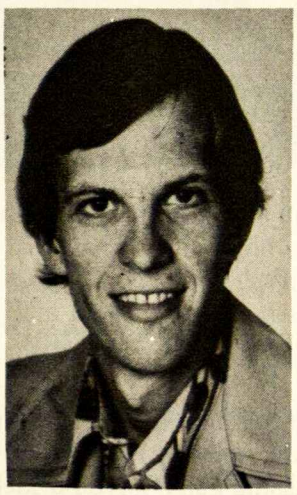

Viktoras Nakas

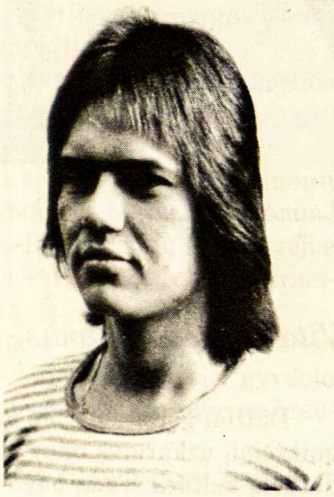

Vainius Aleksa

JAUNIMUI 19—30 METŲ AMŽIAUS

UŽ PROZĄ

Pirmoji premija — *ARKADIJUI VINOKŪRUI* iš Stokholmo už „Pasaką suaugusiems“ (Šiame „Ateities“ numeryje, psl. 21).

Antroji premija — *DAIVAI MARKELYTEI* iš Cicero, Ill., už novelę „Aktorė“ (dar neatspausdinta).

UŽ STRAIPSNĮ

Pirmoji premija — *VIKTORUI NAKUI* iš Arlington, VA, JAV, už straipsnį „Jaunimas — mūsų šventoji karvė“ (Šiame „Ateities“ numeryje, psl. 11).).

Antroji premija — *ARKADIJUI VINOKŪRUI* iš Stokholmo už straipsnį „Tarptautiniai vaiko metai“ („Ateitis“, 1979 9—10 nr.).

Trečioji premija — *VIDAI KAZLAUSKAITEI* iš Oak Lawn, Ill., už straipsnį „Iš moksleivių į studentus“ („Ateitis“, 1979, 1 nr., 20 psl.).

UŽ POEZIJĄ

Pirmoji premija — *JOLANTAI MALERYTEI* iš Izraelio už eilėraščius (Šiame „Ateities“ numeryje, psl. 22).

Antroji premija — *VAINIUI ALEKSAI* iš Chicagos už dar neatspausdintus eilėraščius.

Gintė Damušytė

Ramunė Kubiliūtė

Rima Sidrienė

UŽ VEIKLOS APRAŠYMĄ

Pirmoji premija — *GINTEI DAMUŠYTEI* iš Southfield, Mich., už studentų ateitininkų demonstracijų Lansinge aprašymą („Ateitis", 1978, 10 nr., 372 psl.).

Antroji premija — *RAMUNEI KUBILIŪTEI* iš Chicagos už Chicagos studentų ateitininkų draugovės veiklos apžvalgą („Ateitis", 1979, 4 nr., 138 psl.).

Trečioji premija — *RITAI NEVERAUSKAITEI* iš Sterling Heights, Mich., už 1978 m. moksleivių žiemos kursų aprašymą („Ateitis", 1979, 5 nr., 172 psl.).

UŽ ILIUSTRACIJAS

Pirmoji premija — *VYTENIUI ŽYGUI* iš Cicero, Ill., už kūrybingas iliustracijas („Ateitis", 1978, 10 nr., 348 psl.; 1979, 2 nr., 54—55 psl.).

MENO FOTOGRAFIJOS

Pirmoji premija — *RIMAI SIDRIENEI* iš Chicagos („Ateitis", 1978, 10 nr. viršelis; 1979, 3 nr., 99 psl.).

Antroji premija — *ARVYDUI ŽYGUI* iš Cicero, Ill. („Ateitis", 1979, 3 nr., 100 psl.)

UŽ VEIKLOS FOTOGRAFIJAS

Pirmoji premija — *JONUI KUPRIUI* iš Cicero, Ill., už puikias nuotraukas beveik kiekviename *Ateities* numeryje.

Antroji premija — *KĘSTUČIUI ŠONTAI* iš Akron, Ohio, už vaizdus iš studentų ateitininkų demonstracijų Lansinge, Mich. („Ateitis", 1978, 10 nr.; 1979, 1 nr.).

Arvydas Žygas

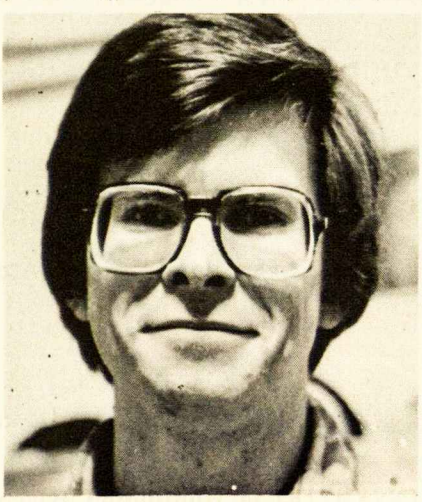

Jonas Kuprys

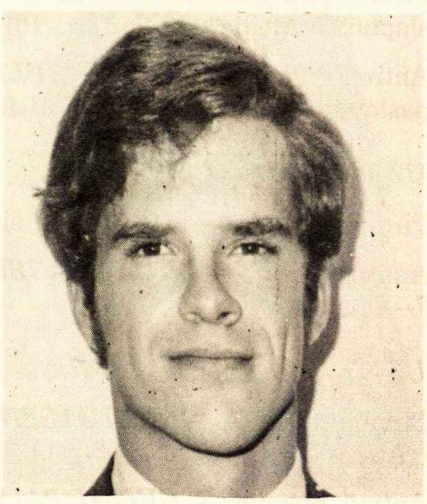

Kęstutis Šonta

LIETUVOS NACIONALINĖ MARTYNO MAŽVYDO BIBLIOTEKA

MOKSLEIVIAMS

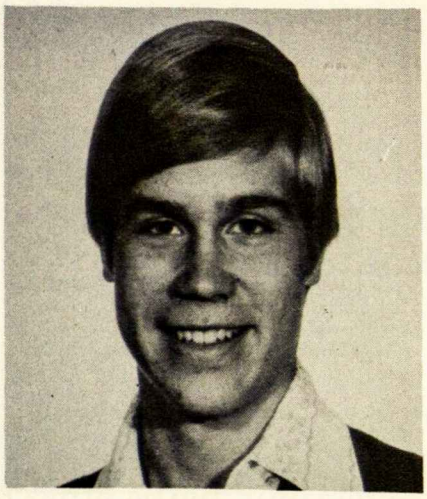

Vytas Laniauskas

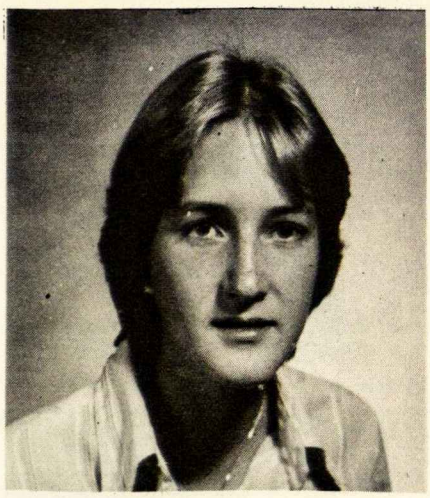

Raminta Pemkutė

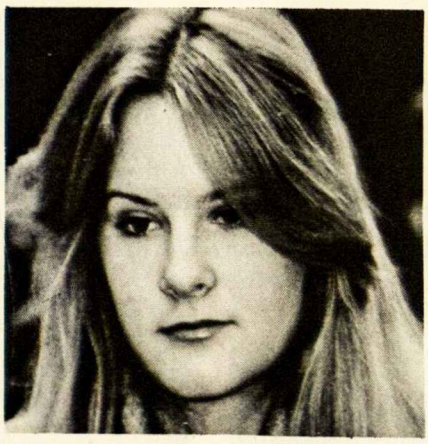

Lina Palubinskaitė

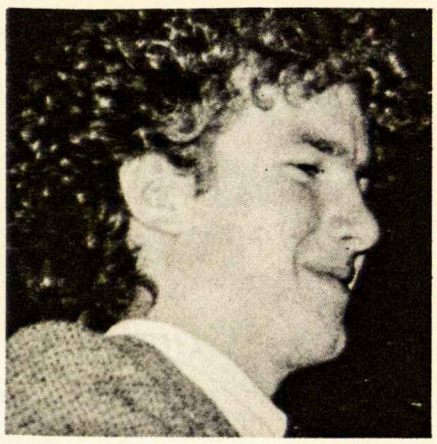

Jonas Alšėnas

UŽ PROZĄ

Pirmoji premija — *VITUI LANIAUSKUI* iš Cicero, Ill., už vaidinimą „Didžiausio tinginio varžybos" (dar neatspausdintas).

Antroji premija — *RAMINTAI PEMKUTEI* iš Sleepy Hollow, Ill., už apysaką „Kelionė į jūrą" („Ateitis", 1979, 5 nr., 171 psl.).

UŽ RAŠINĮ

Pirmoji premija — *LINUI PALUBINSKUI* iš Huntington Beach, Calif., už rašinį „Kovoti viešai ar slaptai" („Ateitis", 1979, 3 nr., 101 psl.).

Antroji premija — *GYČIUI LIULEVIČIUI* iš Chicagos už Mirgos Girniuvienės „Senojo bokšto paslaptis" knygos recenzija („Ateitis", 1979, 4 nr., 136 psl.).

UŽ POEZIJĄ

Pirmoji premija — *LORETAI* iš ok. Lietuvos („Ateitis", 1979, 6 nr., 193 psl.).

Antroji premija — *LINAI PALUBINSKAITEI* iš Clevelando, Ohio („Ateitis", 1979, 1 nr., 27 psl.; 7—8 nr., 240 psl.).

UŽ VEIKLOS APRAŠYMUS

Pirmoji premija — *JONUI ALŠĖNUI* iš Clevelando, Ohio, už VIII Literatūros vakaro aprašymą („Ateitis", 1978, 10 nr., 358 psl.).

Antroji premija — *GINTAI PALUBINSKAITEI* iš Huntington Beach, Calif., už dažnus Los Angeles moksleivių ateitininkų kuopos veiklos aprašymus.

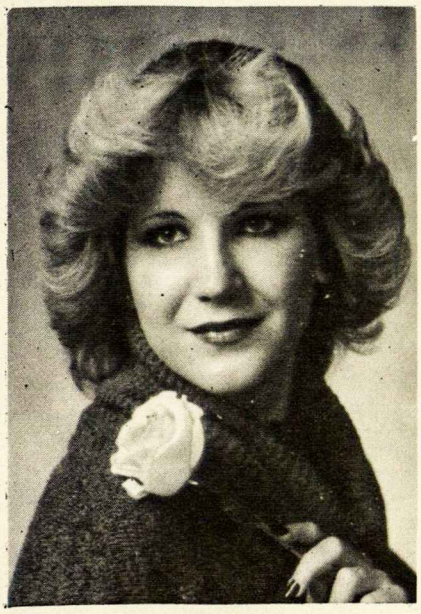

Rima Valiulytė

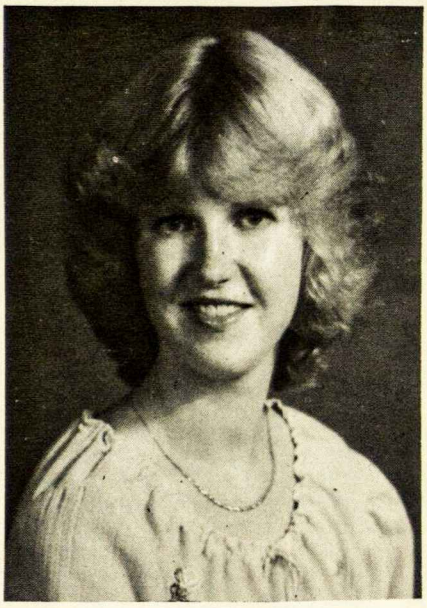

Lidija Balčiūnaitė

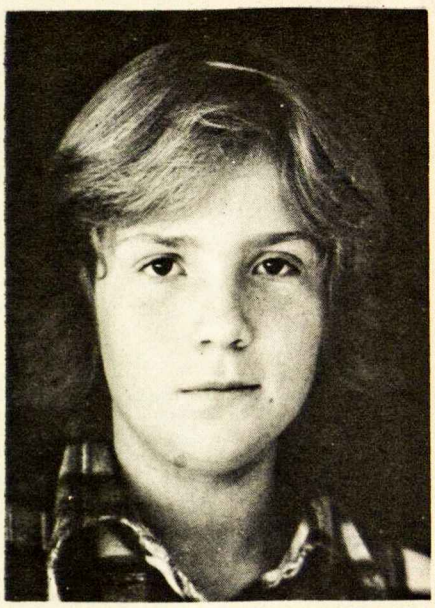

Lina Grigaitytė

UŽ ILIUSTRACIJAS

Pirmoji premija — *RIMAI VALIULYTEI* iš Chicagos už daugelį žavių iliustracijų.

Antroji premija — *LIDIJAI BALČIŪNAITEI* iš Clevelando, Ohio, už grafiką („Ateitis", 1979, 1 nr., 26 psl.).

UŽ MENO FOTOGRAFIJAS

Pirmoji premija — *LINAI GRIGAITYTEI* iš Northbrook, Ill. (Šiame „Ateities" numeryje, psl. 34 ir šio „Ateities" numerio viršelis).

Antroji premija — *DAIVAI GRIGAITYTEI* iš Northbrook, Ill., už dar neatspausdintas fotografijas.

UŽ VEIKLOS FOTOGRAFIJAS

Pirmoji premija *VIDAI KUPRYTEI* iš Cicero, Ill., už atspausdintas („Ateitis", 1979, 4 nr., 130—137 psl.) ir dar neatspausdintas fotografijas.

Antroji premija — *DALIAI MUSONYTEI* iš Oak Lawn, Ill., už dar neatspausdintas fotografijas.

Daiva Grigaitytė

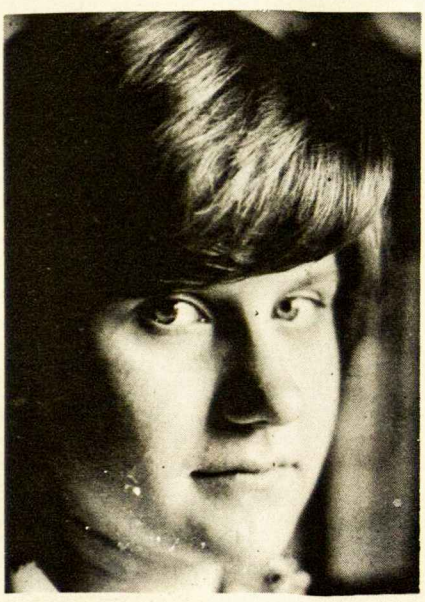

Vida Kuprytė

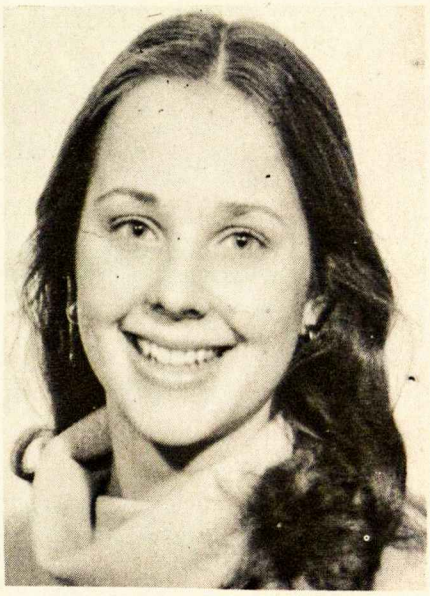

Dalia Musonytė

ARKADIJUS VINOKŪRAS
Pasaka suaugusiems

1978—1979 m. „Ateities“ konkurse už šią pasaką Arkadijui Vinokūrui iš Stokholmo paskirta pirmoji prozos premija 19—30 m. amžiaus jaunimo grupėje.

Išdeginta, suskirdusi žemė — gyvulių ir driežų karalystė. Tikriausiai šitas pasaulio kampas buvo kažkada nusidėjęs, todėl dabar atperka savo nuodėmę tokia skaudžia kaina... Iš kur atsirado dykuma? Buvau girdėjęs, kad kažkada po žiauraus karo, nugalėtojai iškirto miškus, ir tada jau niekas negalėjo sulaikyti lakiojo smėlio. Gal taip ir buvo, kas žino. Iškirto miškus...

Baltam, akmeniniam mieste niekas nemokėjo juoktis. Baltam, akmeniniam mieste visi gyveno kas sau, užsidarę tarp keturių sienų, ir tik neeiliniam reikalui prispyrus, miestiečiai susirinkdavo. Šitam pačiam mieste niekas nemėgo ateivių, nes kiekvienas ateivis su savimi atsinešdavo gabalėlį naujo, nežinomo pasaulio, o nežinomybė ir naujovės miestiečius gąsdino. O šiaip šis miestas kaip ir daugumas kitų, turėjo savų problemų. Viena iš jų — smėlio pūgos, nuo kurių miestiečiai nežinojo kaip apsisaugoti. Po kiekvienos tokios nelaimės jie susirinkdavo, rūkydavo pypkes ir apsitaisę protingais veidais, ginčydavosi tol, kol galiausia susipykę išsiskirdavo kas sau su savo vienintele teisinga nuomone.

Už miesto, prie kelio, gulėjo didelis akmuo. Niekas nežinojo, iš kur jis atsirado, bet visi buvo įsitikinę, kad praeitą savaitę jo čia nebuvo. Dar praeinantys labiau stebėjosi, kai su kiekviena diena akmuo vis labiau pleišėjo, skilo, kol vieną dieną iš akmens vidurio pasirodė nedidelis žalias stiebelis. Kasdien jis kėlė į deginančią saulę visas žalias žalias, nors niekas jo nelaistė. Dienos su naktimis lenktyniavo tarpusavy lyg patrakusios, ir galiausia stiebelis išaugo į aukštą, galingą medį, kuris matėsi iš visos apylinkės kampų. Medžio žalumas erzino miestiečius; mat, jie buvo pripratę tik prie baltos spalvos, bet susierzinimo jie dar nerodė, nes jie buvo kaip reikiant nepribrendę.

Vieną naktį, kai mėnulis spindėjo visa savo grožybe, medis su visomis šakomis pavirto į žmones. Jie juokėsi ir žaidė tarpusavy, jie atrodė laimingi ir gražūs. Pamatę naktyje baltuojantį miestą, jie tuojau pat nutarė eiti po jį pasižvalgyti. Ateiviai išsklido po gatves ir ten, kur jie ėjo, sklido žalia, šilta šviesa. Labiausiai juos stebino akmeninės gatvės; jie niekaip negalėjo suprasti, kodėl nesimato žalumynų ir kodėl miestiečiai gyvena atsitvėrę vienas nuo kito tvoromis. Bet pradėjo aušti ir ateiviai puolė bėgti atgal iš miesto. Bet nedaug kas tespėjo: šiose vietose saulė kyla labai greitai. Ir tie, kurie nespėjo susirinkti į vieną būrį, pavirto į žaliuojančius medžius. Kai miestiečiai rytą pamatė prie miesto ošiantį mišką, tuojau pasigirdo nepatenkinti balsai: „Koks velnias pasodino mišką? Kas per tvarka pagaliau!“. „Šiame miške ir pasiklysti galima!..“ „... greitai ir gatvėse medžiai pradės augti!“ Nepasitenkinimas ėmė bręsti...

Kitą naktį medžiai vėl pavirto žmonėmis, ir jie vėl patraukė miestan, o kai pasirodė saulė, visi jau buvo spėję susirinkti į vieną būrį, nes ateiviai buvo linkę mokytis iš savo klaidų. Šį rytą miestiečiai buvo pritrenkti: miškas išnyko ir tik vienas vienintelis medis linksmai siūbavo savo galingomis šakomis. Miestiečiai nutarė sužinoti, kas dedasi naktimis — jie paskyrė grupę sargų, kurie prižiūrėtų miestą. O naktį ateiviai, pasklidę po miestą, susitiko su sargais. Sargai buvo pikti, o ateiviai linksmi. Sargai pavydėjo ateiviams linksmumo, o ateiviai nesuprato, kodėl sargai nenorėjo su jais kalbėtis...

Išaušus rytui, gandas pasklido per visą miestą, ir miestiečiai įsiuto. Nors nedaug kas tikėjo sargų pasakojimais, buvo nuspręsta tvarkos dėlei nukirsti medį. Išgalandę kirvius, jie pradėjo savo darbą... Po kiekvieno kirčio ant lapų pasirodydavo stambūs lašai. Tai nebuvo rasa... Tai buvo ašaros. Prieš patį paskutinį kirtį iš kamieno pradėjo sunktis kažkoks skystis... Miestiečiai nekreipė dėmesio ir į girgždesį, kuris labiau panešėjo į aimaną... Po paskutinio kirčio medis susvyravo ir krito, bet tą pačią akimirką kai jis palietė žemę, visos šakos pavirto į didžiulius kruvinus paukščius. Paukščiai pakilo į padangę ir sunkiai sunkiai nuplasnojo už horizonto...

O už miesto, rytuose, kaupėsi alsuojantys karščiu rudi smėlio debesys, kuriems jau niekas negalėjo atsispirti...

Taip atsirado dykuma ir taip atsiras naujos dykumos.

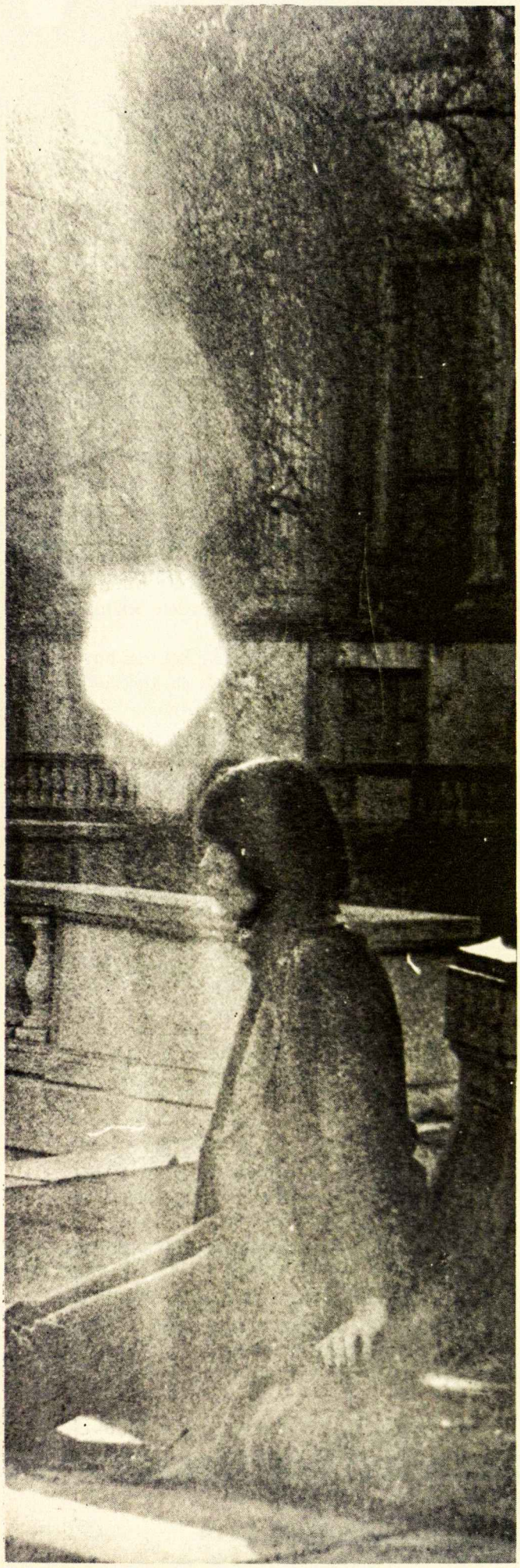

JOLANTA MALERYTĖ

Gatvėse šluoja lapus,
Kad jie besiblaškydami
Žmonėms nekeltų liūdesio...
Mat, nuo liūdesio susergama liga,
Vadinama rudenlige.
Ir aš susirgau rudenlige,
Nes nuo savo gatvės
Nesuspėjau nusišluoti lapų...
O gal ir nenorėjau...
Nykios gatvės kelia tuštumą.

— — — — — — — —

Sergu rudenlige ir turiu temperatūros.

— — — — — —

Abu turime temperatūros:
Aš ir eilėraštis.

MALDOS PABAIGA

... ir senojo rožančiaus nebausk.
Kaip ir visi, jis neša savo kryžių...

... ir rudenį lapams atleisk.
Iš teismo jie išeina mirti pasmerkti...

... ir vienadienėms meilėms atleisk.
Jos naktį paukščiais pelenіniais miršta...

... ir priimk mano vienatvę,
Kaip jūreivio žmona priima jo ištikimybę...

* * *

Mano mažoji moterie...
Seni pažįstami — lietūs
Nenorom sugrąžina tai balsą, tai aidą,
Nors man dar ne vis tiek,
Tylėsi ar sakysi „Mano mažoji moterie“,
Ar man tiktai vaidensis.

O ašaros — perniek...
Todėl imuos šarvot vienatvę
Sakau, gal mirs... Ir tavo žodžiai
„Mano mažoji moterie“
Liks vietoj jos,
Gerai lietaus išplauti...

Mano mažoji moterie.
Aš kartais nežinau,
Iš kur toks nuolankumas šitiems žodžiams,
Ir man baisu, kad turi būt vis tiek,
Išgirdus „Mano mažoji moterie“,
Nes tai tiktai lietaus mažutė paslauga.

Knygos

NEI PRINCESĖS, NEI PREZIDENTAI

Kazimieras Barėnas. *Kilogramas cukraus.* Išleido Algimanto Mackaus knygų leidimo fondas, Chicago, 1978, 272 psl., $8.00.

„Motina gal supyks ir šūktels: Jėzau, biaurybe, ką tu čia padarei?...“

Nejuokauju — šie žodžiai tikrai parašyti Kazimiero Barėno knygoje „Kilogramas cukraus“. Jei netikite, atsiverskite 187-tą puslapį. Ir sakykit, ar tai neįrodo, kad Barėnas parašė piktą, šventvagišką, antikrikščionišką knygą?

Ką gi — pas mus kiti išpeštu sakiniu nuteisia nemoralumu ne tik knygas, bet ir autorius ir net leidyklas. Tai ir mes galėtume, ana citata pasiremdami, paskelbti Barėną didžiausiu nepraustaburniu. O santarėnams, kurių A. Mackaus fondas tą knygą išleido, galėtume kirsti per galvą, kad, va, vėl pradėjo šaipytis iš katalikiško sparno kaip anais senais, gerais laikais...

Na, bet taip negražu. Ir neteisinga. Tai štai, kol dar neįsikarščiavom kautynėms, kita citata iš tos pačios Barėno novelės:

„— Uliuliu, uliuliu, — pakuteno ji berniukui krūtinę. — Kaip gi vardas?

— Jėzus, — nukaisdama atsakė Stasė.

— Negali būti! Jėzus?

— Taip, Jėzus.

— ... Toks mažiukas, kaip iš paveikslėlio. Niekas taip nekrikštija, ponia.

— Mano pakrikštijo, — atsakė ji...

— Kas gi, ar kūmai girti buvo, ar kunigas nepilno proto? Vaikas — Jėzus... Pasauly negirdėta“.

Žinoma, ne visi Barėno veikėjai toki, kad, nusižiūrėję į savo brolius Brazilijoj, vaikus nelietuviškai krikštytų. Iš tikrųjų dauguma „Kilogramo cukraus“ žmonių yra labai kasdieniški ir paprasti. Bet jų kasdieniškume autorius pastebi kitoniškumo siūlą ir tuo siūlu audžia įdomų pasakojimą.

Įdomumas tačiau yra reliatyvi sąvoka. Kai kas novelėse ieško galvotrūkiškių nuotykių, šiurpą keliančių atsitikimų ar lipnių meilės istorijų. Tiems Barėnas nepatiks. Neįdomu bus ir tiems, kurie novelėse laukia gilios potekstės, būties problemų gvildenimo. Sudomins Barėnas tik tuos, kuriems patinka pažinti žmones — ne kokį prezidentą ar princesę, o paprastą pilietį, tokį, kurį sutinki kasdien, tačiau, beskubėdamas pro šalį, nespėji sužinoti, kokia vidine spalva jis skiriasi iš pilkos minios.

Barėnui svarbu žmonės. Jis yra pasakotojas-ūkininkas. Tik jo kronikos nėra įvykių ir atsitikimų virtinė. Jam svarbu ne ką darė, bet kas darė. Tad „Kilogramas cukraus“ suveda visą būrį žmonių ir nupasakoja, kaip jie gyveno , o kartais net ką jie jautė gyvendami. O gyveno tie jo žmonės daugiausia Anglijoje, atvykę iš Vokietijos DP stovyklų dirbti fizinį darbą, veikėjauti lietuviškame rate ir ramiai susenti. Savo „angliška“ tematika šios novelės primena ankstensę autoriaus knygą „21 Veronika“.

Jei tikėsime Barėnu, tai Anglijoj nėra nei riterių su blizgančiais šarvais, nei raumeningų herojų. Nėra jų nei prieškarinėj Lietuvoj, nei pokario Vokietijoj. Tose vietose ir tuose laikuose gyvena tik paprasti žmonės, gal net, sakytume, „maži“ žmonės. Jie nenori arba nepajėgia prašokti kasdienybės diktuojamų ribų. O jei kartais ir iššoka iš apibrėžto rato, tai ne savo vidinės dinamikos dėka, bet dėl to, kad išviršinės aplinkybės juos večia.

Žodžiu, pilki žmonės. Pilki? Na, ne visai. Iš toliau jie taip atrodo, nes Barėnas nudažo juos švelniom, pastelinėm spalvom. Spalvos nepastebėsi vien pro tuos žmones praeidamas. Pastebėsi tik tada, kai airių pilnam bare svarstysi su jais musių naikinimo metodus nepriklausomoje Lietuovje, išgirsi, kaip jiems nesiseka kvailiems anglams išaiškinti, kas tai per daiktas Lietuva, kai kovosi su jais prieš kitos kolonijos veikėjus dėl paminklo garbės nariui. Tuomet jie nebeatrodys taip pilki, tuomet pasidarys net savotiškai įdomūs. Bus žmonės, su kuriais smagu pakalbėti, gera susėdus pasiklausyti jų gyvenimo tėkmės, ypač jei tą vakarą sugedusi TV ar draugai į balių nepakvietė...

Barėnas pasakoja ramiai ir santūriai. Jis daug neperdeda, nešūkauja, neplėšo sau marškinių, nemėgina skaitytoją žūtbūt kuo nors įtikinti. Apie savo žmones jis kalba tikrai džentelmeniškai, nieko per daug neužgaudamas, nieko nenuteisdamas. Žinoma, blogų žmonių yra ir „Kilograme cukraus“. Bet bloguosius autorius neminko į purvą, nenuteplioja juodais dažais. Pristato juos su jų blogais veiksmais tarsi atsiprašydamas: žiūrėk, skaitytojau, nesmagu man, bet ką galiu daryti, jei žmonės taip gyvena ir taip elgiasi?

Yra pas Barėną ir ironijos, tačiau ironija niekad nepavirsta į pašaipą. Autorius savo žmones atpasakoja nusišypsodamas, bet niekad iš jų nesišaipo. Todėl atrodo, kad Barėnas myli žmones, arba, mažų mažiausiai, juos respektuoja. Kai veikėjų nesuskirsto angelų-velnių kategorijom, kai nesulipina ant nugarų patriotų-išdavikų etiketes, tada skaitytojui daug lengviau tikėti, kad knygos puslapiuose gyvena tikri, o ne popieriniai žmonės.

„Kilogramas cukraus" maždaug tiek ir sveria — 272 puslapiai, kieti viršeliai, gražiai apipavidalinta knyga. Sunku tikėtis, kad ją ištisai perskaitytų mūsų studentai, smarkiai užsiėmę kongresais, stovyklomis, alkoholio naikinimu arba nieko nedarymu. Bet vertėtų ir jiems knygą įsigyti ir bent vieną novelę paskaityti. Jei reikėtų tokią vieną išrinkti, siūlyčiau „Kęstutis ir Algirdas" (novelė, pavadinta žurnalo redaktoriaus ir čia rašančio vardu aiškiai verta dėmesio!). Ne tai, kad čia būtų geriausia knygos novelė ar būdingiausia Barėnui. Bet ji yra viena iš nuotykingiausių rinkinyje ir lengvai skaitoma. O jei kas norėtų patikrinti Barėno literatūrinius gabumus, tegu skaito „Draugeliai" arba „Paskutinis paradas".

Kęstutis Keblys

Pasibaigė Vaikų metai: Pasigendame 55,000 kūdikėlių

1979 m. buvo paskelbti „Vaikų Metai". Nors pasaulio valstybių pareigūnai iškilmingom kalbom paminėjo šiuos vaikų metus, bet tuo pačiu jie skatina ir valstybiniu iždu subsidijuoja negimusių žudymą. Apie šituos veidmainius pareigūnus ir fariziejiškus tautų seniūnus galima sakyti, Kronikos žodžiais: „Jie duoda teisę gyventi, bet neduoda teisės gimti".

Mums, ateitininkams, ypač apgailėtina, kad okupuotoje Lietuvoje abortų skaičius nežmoniškai didelis. Oficialioji statistika neskelbiama, tačiau apskaičiuojama, kad kas antras nėštumas Lietuvoje nutrauktas. Taigi kasmet nužudoma daugiau kaip 55,000 kūdikių. Lietuvoje, kaip ir visoje Sovietų Sąjungoje, hormoninės nevaisingumo priemonės yra griežtai uždraustos, nes įsitikinta, kad jos nesveikos. Todėl abortų procentas toli gražu prašoka Amerikos.

Po trisdešimties metų, kai istorikai tyrinės mūsų žlugusios tautos praeitį, tie konstatuos, kad pati didžiausia tautos tragedija buvo šis masinis ir nuolatinis kūdikių žudymas. Kas už tai atsakingas? Ar rusai okupantai? Ar lietuviai komunistai? Ar ekonominės sąlygos? Ne. Kas kitas, kaip patys lietuviai, pamiršę gyvenimo dvasinę prasmę bei kiekvieno žmogaus neįkainojamą vertybę.

Abortai ten, kaip ir čionai daromi grynai savanaudiškais sumetimais: ieškoma patogesnio bei materialiniai turtingesnio gyvenimo. Kai kurios motinos prašosi aborto, kad nėštumas neapsunkintų jų atostoginės, pramoginės, kelionės.

Washingtone pasakė Jonas Paulius II: „Kai gyvenimo šventumas prieš gimimą puolamas, mes atsistosime ir visiem pranešime, kad niekas niekad neturi autoriteto naikinti negimusią gyvybę".

Mes, ateitininkai, negalim toliau tylėti! Turime, kiek galima, protestuoti, jeigu norime išlaikyti kilnios tautos tradicijas. Tie 55,000 kūdikių kasmet liudija, kad tik ištikimybė Dievui ir Jo įsakymams išgelbės lietuvių tautą nuo dvasinės ir fizinės pražūties. Turime visai Lietuvai pabrėžti, kad kiekvienas vaikas yra tautos brangiausias turtas. Pusė to turto jau pakasta po žeme, ir jo niekad daugiau nebepamatysime...

Linas Sidrys, M.D.

Atvirai

PRANO DOVYDAIČIO PASKUTINĖS DIENOS

Juozas Girnius

Lietuvos pogrindžio „Aušros“ Nr. 13 buvo paskelbtas Prano Dovydaičio bendrakalinio laiškas. Čia šį laišką perspausdino „Tėviškės žiburiai“, o vėliau ir „Draugas“ (1979.VIII.16—17). Ypačiai į šį laišką atkreipė dėmesį „Ateitis“: šių metų birželio numery ne tik paskelbė, bet ir nuotraukomis pailiustravo šį laišką, davusi jam antraštę „Prof. Prano Dovydaičio paskutinės dienos“.

Šis laiškas yra autentiškas, bet, deja, ne visas teisingas, nes pabaigoj teikiama informacija yra išgalvota. Kas tik iš šio laiško semsis informaciją apie Pr. Dovydaičio paskutines dienas, tas bus suklaidintas. Todėl ir laikau reikalinga „Ateityje“, kaip Ateitininkų Federacijos oficialiame žurnale, šiuo reikalu pasisakyti.

Laisvojo pasaulio lietuviui „Aušroje“ paskelbtas laiškas neturėtų būti naujiena. Kai rašiau knygą „Pranas Dovydaitis“ (1975), turėjau šio laiško nuorašą rusų kalba ir jo vertimą lietuvių kalba. Kadangi vertimas neatrodė pakankamai taisyklingas, naudojausi Vl. Kulboko atliktu vertimu. Laiško ištraukos knygoj yra cituojamos ar atpasakojamos puslapiuose 303—305. „Aušroje“ tas visas laiškas sklandžiai išverstas. Bet reikalas yra tas, kad paskutinė laiško dalis, kalbanti apie Pr. Dovydaičio mirtį Gari stovykloje ir ten jo palaidojimą, yra prasimanyta. Kokiais sumetimais laiško autorius sugalvojo savo atsiminimus apie Pr. Dovydaitį užbaigti neteisinga informacija, iš esmės nėra svarbu. Tiesa yra ta, kad iš tos stovyklos, kurioje Profesorius kalėjo su tuo ukrainiečiu, buvo su lietuvių intelektualų grupe išgabentas į Sverdlovsko kalėjimą ir jame nukankintas. Perspausdintosios nuotraukos iš Gario stovyklos iš tiesų rodo vietas, kur buvo kalinami lietuviai, kur ne vieno ir kaulai ilsisi. Bet ne ten prof. Prano Dovydaičio žemiškieji palaikai palaidoti, nes ne ten jis buvo nukankintas.

Jeigu tie, kurie perspausdino minimąjį „Aušros“ laišką, būtų peržvelgę knygos „Pranas Dovydaitis“ atitinkamus puslapius, be abejo, būtų turėję atkreipti skaitytojų dėmesį į tai, kad knygoj nesinaudojama to laiško informacija apie tariamą Pr. Dovydaičio mirtį ir palaidojimą Gari stovykloje. Keliskart daugiau žmonių skaito laikraštinę periodiką negu knygas. Ir iš ateitininkų ne visi sutiko priimti knygą apie jų sąjūdžio kūrėją. Tad, neišskiriant nė pačių ateitininkų dalies, tas, „Aušros“ laiškas daugelį suklaidino. Prašydamas „Ateities“ redaktorių paskelbti mano pasisakymą, tikiuosi, kad juo pasinaudos ir kiti laikraščiai, kurie „Aušros“ laišką persispausdino be jokios savo pastabos. O tokia pastaba buvo būtina, kad skaitytojai nebūtų suvedžioti klaidinga laiško informacija ir pačios „Aušros“ redakcijos pastaba, kad „nėra galimybės pargabenti į Lietuvą profesoriaus palaikų“. Nėra tokios galimybės ne dėl to, kad „vieta, kur anuomet buvo palaidotas profesorius, šiandien jau yra gyvenvietė“, o dėl to, kad *išvis nežinoma, kur Pr. Dovydaitis palaidotas, jį nukankinus Sverdlovsko kalėjime.*

ROMAS KUHN

Romas Kuhn (Kynas), 24 m. amžiaus, lanko grafikos aukštesniąją mokyklą Miunstery, Vakarų Vokietijoj. Neseniai pradėjo specializuotis foto mene. Čia spausdinamos nuotraukos yra iš jo foto reportažo apie ūkininko gyvenimą žiemą. Dvi fotografijos iš šio reportažo buvo išstatytos jaunųjų dailininkų parodoj IV Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongrese.

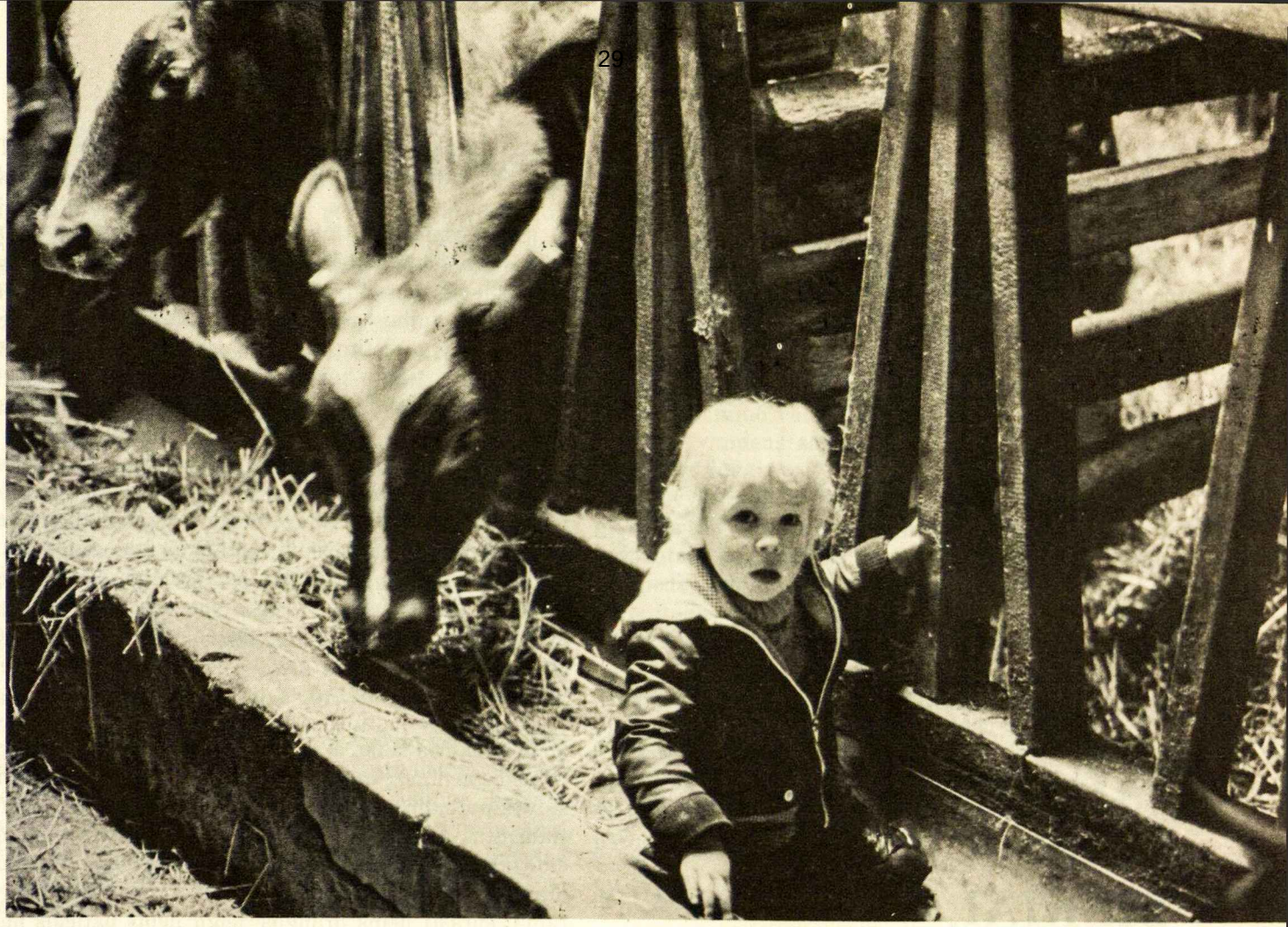

Ateitininkų Tarybos posėdyje, įvykusiame rugsėjo 1 d. Chicagoje, jos pirm. dr. Adolfas Damušis nurodė ateitininkiško jaunimo stovyklavimo gaires.

ATEITININKŲ JAUNIMO STOVYKLOS:

SIEKIAI, PROGRAMOS TURINYS IR VADOVYBĖ

Dr. Adolfas Damušis

1. Stovyklavimo siekiai

Svarbesnieji ateitininkiško jaunimo stovyklavimo siekiai yra šie: a. poilsis ir platus susidraugavimas, b. vertingų charakterio savybių ugdymas, c. religinio, tautinio, socialinio sąmoningumo gilinimas, d. lietuviškojo žodyno plėtimas, e. supažindinimas su meniško lietuviško žodžio kūrėjais, f. talka okupuotos Lietuvos persekiojamam jaunimui, g. fizinis bei meninis lavinimasis.

2. Stovyklavimo programos turinys

a. Pačioje stovyklavimo pradžioje stovyklautojuose reikia sužadinti tarpusavio draugiškumo nuotaiką. Reikia įtikinamai paaiškinti, kad pašaipa savo bendraamžiui, išskyrimas iš grupės yra nekrikščioniškas, nehumaniškas asocialus veiksmas ir jam stovykloje neturi būti vietos. Neužgaulūs juokai ir išdaigos stovykloje yra mėgiami.

Platus visuotinis susidraugavimas stovyklavietėje sukuria jaukaus solidarumo atmosferą. Jis, kaip geras cementas, jungia visus. Globėjai ir vadovai turi stovyklautojams įtikinamai paaiškinti, kad susiaurintas draugavimas ar susiporavimas moksleivių stovykloje pažeidžia visos grupės solidarumą. Mažiau drąsius stovyklautojus reikia mokėti įjungti į programą, surasti jiems draugus, jeigu jiems patiems nevyksta susirasti.

Yra svarbu pasiekti nuoširdaus bendravimo tarp stovyklautojų ir vadovybės, išlaikant tam tikrą vadovavimo orumą. Stovyklos vadovybė atsako už tvarką ir už visų stovyklautojų saugumą ir gerovę, todėl pastebėti destruktyvieji, kitus skriaudžiantieji, nesuvaldomi turi būti nedelsiant įspėti ir kraštutiniu atveju šalinami iš stovyklos.

b. Vertingų charakterio savybių ugdymas, kaip mandagaus elgesio, džentelmeniškumo, draugiškumo, yra vienas iš svarbiųjų krikščioniškojo auklėjimo uždavinių. Vertingi charakterio bruožai žmogų padaro šviesia asmenybe. Čia labai tiktų panaudoti studentų ateitininkų programos komisijos kasetę „Žmogiško šviesumo reikšmė" — dr. Juozas Girnius.

Yra taip pat svarbu atkreipti stovyklautojų dėmesį į tinkamos išorinės išvaizdos svarbą, einant į vakarinę programą, į sugebėjimą prie stalo laikytis reikiamo etiketo.

Būtų prasminga ir stovyklautojams naudinga, jei jų atskiri būreliai iš eilės rūpintųsi švara bei tvarka stovykloje.

c. Stovyklos globėjai, kapelionas, lektoriai turi stengtis įeiti į pokalbius religiniais, tautiniais, socialiniais klausimais ne tiktai su visa stovyklautojų grupe ar atskiru būreliu, bet ir su pavieniais asmenimis,stengiantis sužadinti juose didesnio sąmoningumo alkį.

Religines temas moksleivinės jaunuomenės tarpe reikia jungti, kiek galima, su gyvenimu. Kristaus paskelbti principai turėtų būti nagrinėjami, svarstant juos su liberalizmo, marksizmo, nihilizmo principais.

Tokiu būdu evangelijų tiesų vertė labiau išryškėja. Reikia mokėti išlaikyti balansą tarp protinių, valinių bei jausminių motyvų. Šiuo metu perdaug nukrypstama į jausminę deklamaciją, ir, atrodo, būtų tiksliau daugiau skirti dėmesio į esminius pagrindus, į istorinius faktus, į gilesnį mąstymą. Čia taip pat labai tiktų studentų programos komisijos kasetė „Psichologinis žvilgnis į tikėjimą" — kun. dr. Kęstutis Trimakas. Čia būtų tikslu stovyklautojus supažindinti su prof. Antano Rubšio knyga „Raktas į N. Testamentą".

Ateitininkai yra kilę iš lietuvių tautos, gyvena jos siekimais, dirba jai ir nesiekia monopolizuoti tautą vien sau, bet jiems rūpi joje realizuoti universalines krikščioniškąsias vertybes.

Jaunuomenei, jautriai pergyvenančiai laisvės prasmę ir jos visuotinumą, reikia atidengti krikščionybės socialinės doktrinos principus, kaip bendrąją gerovę, socialinį teisingumą, tarnybą žmogui. Tuo jaunuomenė būtų paskatinta angažuotis už žmoniškesnę, teisingesnę socialinę santvarką.

d. Lietuviškojo žodyno plėtimui būtų gera paruošti leidinį ar paskaitą, kur būtų išryškinta lietuvių kalbos savytumai, jos charakteris. Būtų tikslinga lietuvių kalbą lyginti su kitomis kalbomis panašiu būdu, kaip kad dr. Antanas Maceina pateikia savo knygoje „Filosofijos kilmė ir prasmė", išleistoje Kat. Mokslo Akademijos 1978 metais, pusl. 287-314.

Mūsų tarybai tiktų sudaryti kalbininkų komisiją, kuri pasiūlytų planą ir metodą stovyklautojų lietuviškojo žodyno plėtimui.

Stovyklautojų būreliuose reikėtų praktikuoti lietuvio autoriaus kūrybos ar kultūros žurnalo straipsnių skaitymą ir jų nagrinėjimą.

e. Į kiekvieną jaunimo stovyklą reikėtų būtinai kviesti bent vieną lietuviško meniško žodžio autorių ir jam sudaryti progų bendrauti su jaunuomene. Tas padėtų lietuviško žodyno turtinimui ir sudarytų progą stovyklautojams asmeniškai susipažinti su kūrėju ir jo kūryba.

Taip pat reikėtų kviesti tautinio audimo meno žinovą, tautinių šokių mokytoją ir pan.

f. Kiekvienoje stovykloje turėtų būti skirta bent pora valandų laiškų rašymui tiems okupuotos Lietuvos mokytojams, kurie jaunus moksleivius persekioja dėl jų įsitikinimų, apeliuojant į jų sąžinę ir skatinant juos neterorizuoti savo tautos vaikų.

Stovyklautojai turėtų būti supažindinami su kovotojais už žmogaus teises, ir bent vienas disidentas turėtų būti pakviestas pasidalinti mintimis su stovyklautojais.

g. Stovyklose turėtų būti vykdomas intensyvus fizinis kūno lavinimas plaukimu, žaidimais, lengva atletika. Tam tikslui turėtų būti pasitelktas kvalifikuotas mokytojas ar mokytoja.

Dainos, muzikos, vaidybos pagalba laužuose, vakarinėse programose sudarytinos progos jauniems talentams iškilti ir pasireikšti. Meniški pasireiškimai turėtų būti skatinami, ir jiems turėtų būti duodama kūrybiškai vertinga kryptis.

3. Stovyklos vadovybė ir programos vykdytojai

Stovyklos štabą sudaro 1. stovyklos globėjas — programos vadovas, 2. kapelionas, 3. komendantas, 4. mergaičių globėja, 5. berniukų globėjas. Pagelbinis štabo personalas yra kviečiamas pagal numatomus uždavinius, kaip pvz. 6. lektoriai, 7. muzikos vadovas, 8. vakarinių programų ir meninių renginių vadovas, 9. fizinio lavinimo vadovas, 10. vandens fronto instruktorius ir vandens sargas, 11. gailestingoji sesuo, 12. būrelių vadovai.

Stovyklos globėjas, mergaičių globėja, berniukų globėjas turi būti subrendę asmenys, gerai pažįstą stovyklautojų psichologiją ir sugebą tėviškų autoritetu bei pedagoginiu patyrimu ir išmintimi stovyklautojams įtakos turėti.

Būrelių vadovai turėtų būti savo amžiumi artimesni stovyklautojams, suprantą savo jaunuosius draugus ir moką teigiamai su jais bendrauti ir jiems vadovauti.

Stovyklos globėjai turi būti iš anksto užangažuoti, vėliausiai sausio mėn., kad turėtų pakankamai laiko programai sudaryti, vadovus pasitelkti ir juos darbui paruošti.

4. Vadovų paruošimas

Žiemos metu ar bent mėnesį prieš prasidedant stovyklai turėtų būti suorganizuotas vadovų paruošimo savaitgalis. Jo metu jauni vadovai turėtų būti supažindinti su stovyklos programa, tvarka bei uždaviniais, kuriuos jie turės atlikti.

Būtų labai svarbu, kad vadovai būtų gerai supažindinti su ideologinės programos vykdymu ir būtų tinkamai paruošti talkininkauti ją vykdant.

Ypač reikia išdėstyti ir vadovus įsąmoninti, kokiomis asmeninėmis savybėmis, jauni vadovai turi pasižymėti, kad jų darbas stovykloje būtų našus ir vertingas. Čia paminėtini bent keli jų bruožai. Jie turi būti aukšto moralinio lygio, socialūs, mandagūs, džentelmeniški ir turėti patirties veikloje su jaunesniaisiais. Jie turi tvarkingai rengtis, būti švarūs, apsikirpę, apsiskutę. Jie turi visad atminti, kad jaunieji stovyklautojai iš jų mokosi. Jie turi suprasti, kad vyksta atlikti svarbių auklėjimo pareigų, o ne asmeniškai pramogauti. Naktinėjantys vadovai, kaip išvargę ir neefektyvūs sekančios dienos vadovavimo darbuose, tuojau turi būti iš stovyklos išsiunčiami į namus.

Efektyvus vadovas turi jausti, kaip išlaikyti savo kaip vadovo autoritetą ir kartu stovyklautojams būti draugišku vyresniuoju broliu. Jis gyvena su savo stovyklautojais, sugeba jų išklausyti ir suprasti bei įžvelgti susidarančias įtampas ir jas išlyginti. Vadovas, pastebėjęs nusikaltimus stovyklos tvarkai, juos tuojau referuoja stovyklos globėjui. Vadovas turi eliminuoti situacijas, gundančias stovyklautoją blogam veiksmui ar elgesiui.

Vadovas su stovyklautojais bei su kitais vadovais kalba lietuviškai. Jis ypač rūpinasi stovyklautojų saugumu ir gerove.

PRINCIPŲ UŽDAVINIAI

Dalia Garūnaitė

Dr. Sužiedelis savo straipsny „Ateitininkas gyvenime" pateikia klausimą: „Ar mūsų principingumas tėra platforma... pagal kurią paranku... kaimyne pastebėti trūkums, bet kuri mūsų pačių elgsenai nieko pozityvaus neduoda?" Kitaip tariant, ar principų išpažinimas „...paliečia mūsų gyvenimą kokia nors prasme taip, kad jis būtų kitoks, negu principų neišskaičiavus ir jais neapsišarvavus?" Mano nuomone, ateitininko gyvenimas mažai skirtųsi, jei jis su principais nebūtų susipažinęs, nes organizacijos principai neteikia revoliucionieriškų idėjų, kurios pakeistų jo gyvenimą, bet tik išryškina, ką įstojantis narys net prieš įstodamas laiko svarbiu ir vertingu. Panašus klausimas į dr. Sužiedelio dažnai sukelia neaiškumų jaunučiams egzaminų laiku: ar geriau būti geru žmogum, ar geru ateitininku; atsakymas — geras katalikiškas žmogus yra sinonimas geram ateitininkui. Tad ateitininkų organizacija nepakiečia įstojančio nario gyvenimo ar vertybių sistemos, bet duoda kasdieninius uždavinius, kad jis realiau siektų gero kataliko idealo.

Principai stato kasdieninius uždavinius, kurie padeda ateitininkui, tad katalikui, idealo siekti. Ateitininkų idealas yra *visa atnaujinti Kristuje;* kun. Trimakas savo straipsnyje „Krikščioniškas atsinaujinimas" šitaip apibūdina atsinaujinimą: „leisti Kristui padaryti mumyse gilų įspūdį ir patiems veikti jo įtakoje". St. Šalkauskis iškėlė „visa atnaujinti Kristuje" šūkį, raginantį lietuvius atnaujinti savo katalikišką gyvenimą nihilizmo ir ateizmo akivaizdoje. Tad visa atnaujinti reiškia atnaujinti savo katalikiškus idealus; pavyzdžiui, mylėti ir rūpintis artimu. Šio idealo siekti padeda principai, nes principai įprasmina kasdieninį darbą vietoj raginant atsinaujinimą momentais (anot dr. Girniaus, kovos momentais) — demonstracijose Washingtone, studijų ar susikaupimo savaitgalį Dainavoje. Užsidegimas siekimui turėtų žėrėti kasdien ir nuolatos, nes, anot dr. Girniaus, „...visada yra momentas idėjinei kovai, nes ji vyksta visą laiką". Tad užsidegimas neišblės, jei kasdieniniai darbai padės idealo siekti; principai ir nurodo kasdieninius uždavinius.

Katalikiškumas yra pagrindinis ateitininkų principas, ir iš jo išplaukia kiti keturi principai. Šis principas iš tikrųjų glaudžiausiai surištas su misija — visa atnaujinti Kristuje — nes teigia, kad Kristus, ne ‚aš', yra gyvenimo centras. Tad visa galim atnaujinti Kristuje, jei tik mes tikim, kad Kristus yra svarbiausias mūsų gyvenimo tikslas. Kun. Trimakas „Krikščioniškame atsinaujinime" derina katalikiškumą prie kasdienybės: „...tai ne vien skaityti, kalbėti, mąstyti ar girdėti apie Kristų, kad jis Dievo Sūnus, bet gyventi vadovaujantis susižavėjimu Dievu, padėka, atsidavimu, paklusnumu Jam bei Jo garbinimu, panašiai, kaip Kristus kad gyveno". Perskaitę laikrtaštį, pavyzdžiui, turim krikščioniškoje šviesoj kritiškai pažvelgti į žinias — pvz., žmonių ir valdžios elgimasis su Viet Namo pabėgėliais.

Inteligentiškumo principas tampriai surištas su katalikiškumu ir duoda prasmės mokslo darbams. Katalikiškumas teigia, kad Kristus yra mūsų gyvenimo centras, tad studijos įprasmintos ne dėl pelningos profesijos, bet dėl gilesnės motivacijos. Tai svarbu studentui, kuris kartais nusivylia ar pažymiais, mokyklos sistema, ar begaliniu darbu. Mano nuomone, inteligentiškumas teigia, kad laimė bus atrasta ne piniginiu pelnu, bet Vaižganto formule: „laimę randa tas, kas jos ieško ir kitiems". Tik, kiek žmogiškai pajėgti gali, save pasitobulinęs studentas, baigęs mikslus privalo eiti į pasaulį padėt kitiems pasitobulint ir atsinaujint save. Tad tik motyvuotas ne egocentrizmu, o kristocentrizmu — padėjimu kitiems — gali studentas rasti prasmę savo kasdieninėse studijose.

Tautiškumas yra kitas ateitininkų principas, kuris padeda atsinaujint ir kurį įtraukiam į kasdieninį gyvenimą. Nagrinėjant tautiškumo principo uždavinius, reikia prisiminti dr. Girniaus kovos (pvz. tautinės kovos) rėmus realizuoti *už ką* vietoj *prieš ką* kovoji, nes pirmas atsakymas apsprendžia ir antrą. Pagal „Ateitininkų principų oficialią redakciją", tautinė kova vyksta už „...visuotinį krikščioniškosios kultūros idealą tautinės lietuvių individualybės lytyse". Nors kovos momentuose Washingtono demonstracijose tenka kovoti už tautos religinės ir kultūrinės laisvės, ateitininkas privalo kasdieniniame gyvenime atlikti pareigas, kaip išmokti tautos istoriją, kalbą ir kultūrą, mėginti plėsti tautinį sąmoningumą, pvz., išvažiavus universitete sudaryti lietuvišką būrelį.

Visuomeniškumo ir šeimiškumo principai priverčia ateitininką pareikšti savo įsitikinimus ir bendruomenėje ar šeimoje. Visuomenėje ateitininkai pratinami vesti ir vadovauti; Viktoras Nakas apibūdina MAS žiemos kursus, nagrinėdamas „kun. Ylos elito ugdymo kursus". Tačiau dr. Girnius rašo, kad „...daugiau reikia laukti ne iš vadų, o iš pateis laisvo įsipareigojimo, nes kur stokojama pareigos jausmo, ten maža ką reiškia ir vadai". Kitaip tariant, nedaug ką vadai padarys, jei nėra ko vesti. Tad ateitininkų pareiga visuomenėje yra ugdyti pareigingumo nuotaiką; pvz., ugdyti pareigingumo jausmą draugam per pasikalbėjimus ir diskusijas. Pareigos jausmą įkvėpti vaikam yra svarbus tėvų darbas — šeimiškumo principo uždavinys.

Ateitininkų penki principai įprasmina kasdieninį darbą minėtais būdais. Nors iš esmės mano veiksmai nedaug skirtųsi, jei ateitininkų ideologijos nepažinčiau, nes pažįstu katalikų ideologiją, ateitininkų principai išryškina kasdieninius uždavinius, kad galėčiau realiai siekti idealą — visa atnaujinti Kristuje.

KATALIKIŠKUMAS STIPRINA LIETUVYBĘ

LIDIJA K. DUDĖNAITĖ

Beskaitant apie ateitininkus *Lietuvių Enciklopedijos* pirmame tome, sekanti ištrauka mane labai sudomino: „Ateitininkai...tiki katalikiškumą suteiksiant lietuviškumui didesnio kilnumo ir atsparumo". Kaip teisingai pasakyta! Atsižvelgdami į mūsų tautos praeitį, matome, kad krikščioniškumas ir tuo pačiu katalikiškumas buvo svarbi Lietuvos dalis. Net ir dabar tikėjimas nemiršta okupuotoje Lietuvoje, kaip rašoma Lietuvių Katalikų Bažnyčios Kronikoje.

Prisiminkime iš senelių pasakojimų ir nuotraukų kaimus, kuriuose jie augo. Kryžiai ir koplytstulpiai puošė sodybas ir vieškelius. Iš medžio išpjaustyti rūpintojėliai, kryželiai ir t.t. yra svarbūs lietuvių tautosakos reiškiniai. Mūsų protėviai, juos savo rankom dirbdami, aukojo savo meną, sielą ir kraštą Dievui. Kryžių kalne sustatyti šimtai kryžių spindi lietuvių pasiaukojimu Dievui.

Reta tauta, kuri taip išreikštų savo tikėjimą liaudies medžio darbų menu kaip lietuviai. Kuklūs koplytstulpiai ir kryžiai, padirbti iš paprasto medžio, praturtina mūsų tautos praeitį ir duoda lietuvybei kilnų pagrindą.

Lietuvių tikėjimas atsispindi ne tik paprastuose koplytstulpiuose ir pan., bet ir turtingose Lietuvos bažnyčiose. Pvz. Šv. Onos bažnyčia Vilniuje savo gotišku stiliumi ir aštuonkampiais bokštais yra viena iš gražiausių ir garsiausių Lietuvos bažnyčių. Visi esame girdėję apie prancūzų vado Napoleono susižavėjimą Šv. Onos bažnyčia. Juk tokios galingos tautos vadas taip buvo paveiktas jos grožiu, kad norėjo delne parsinešti savo kraštan.

Kita ypatingo meniško grožio Lietuvos bažnyčia taip pat Vilniuje — t.y. Šv. Petro ir Povilo. Jo žavingas baroko stilius yra aiškiai matomas kiekviename pastato kampelyje. Viską puošia angeliukų ir šventųjų statulos; stulpai papuošti skulptuotais lapais ir gėlių žiedais.

Šios turtingos bažnyčios buvo pastatytos prieš daugelį šimtmečių, ir lietuviai jose garbino, maldavo ir dėkojo Dievui. Jei lietuviams nerūpėtų katalikiškumas, mūsų tauta neturėtų tokių gražių bažnyčių.

Lietuvybė pasisemia kilnumo ne tik iš minėtų bažnyčių, bet ir iš kitų Dievo garbei statytų bažnyčių po visą Lietuvą. Dėja, komunizmas, sunaikinęs, uždaręs ar pavertęs muziejais Lietuvos bažnyčias, stengiasi ir žmonių širdyse užgesinti meilės liepsną Dievui. Lietuvių Katalikų Bažnyčios Kronika rodo, kad jiems to padaryti nesiseka.

Vaikai, mokytojų baudžiami už dalyvavimą šv. Mišiose, nepasiduoda ir toliau žengia pro bažnyčios duris. Tėvai, grasinami butų ir darbų atėmimu, toliau auklėja vaikus katalikiškoje šviesoje. Jų atsparumas komunizmo grasinimams yra pagrįstas meile Dievui ir Tėvynei.

Pagal *Lietuvių Enciklopediją* mes, kaip ateitininkai, tikime, kad lietuviškumas stipresnis katalikiškumo dėka. Matome, kad katalikiškumas sudaro nemažą dalį mūsų Tėvynės praeities. Dažniausiai, tautiškumo ir katalikiškumo principai yra diskutuojami atskirai, lyg tarp jų nebūtų jokio ryšio. Stenkimės juos supinti ir tuo stiprinti mūsų kovą už laisvą Lietuvą ir Dievą.

Prisiminę, kad mūsų protėviai garbino Dievą, statydami kryžius ir bažnyčias, kad mūsų broliai dabartinėje Lietuvoje Jį garbina valdžios persekiojami, turime pasiryžti katalikiškumo neapleisti. Tokiu būdu ir lietuvybės ateitis taps daug šviesesnė!

Atžalos

Iliustracija Rimos Valiulytės, laimėjusi pirmąją premiją „Ateities“ konkurse už įvairių iliustracijų moksleivių amžiaus grupėje.

TRUMPA DAINA

Linas Palubinskas

Smarkiai užtrenkęs priekines duris, jis numetė knygas prieangyje ant stalo ir užšuoliavo laiptais į savo kambarį. Gal pajėgs pagriebti krepšinio sviedinį, pirm negu mama pagaus ir nusiųs ko nors dirbti. Įėjęs į kambarį, girdi radijo garsą ir tyliai nusikeikia. Kas galėjo jį veikiantį palikti? Niekam negalima į jo kambarį eiti. Eina užgesinti, bet staiga atpažįsta dainos muziką. Stovi lyg apstulbęs: kiek ta muzika vasarą primena! Žiūri jis pro langą, mintimis vartydamas atminties puslapius...

Nuo kalno matosi beveik visa stovyklavietė. Ežeras, apsuptas iš visų pusių žalių kalvelių, mėlynuoja iki pat geltono pliažo. Kitoje ežero pusėje balta pavienėlė šviečia ant kalno augančių medžių tamsiame fone. Artimoje ežero pusėje trim kryžiais karūnuotas kalnas kyla virš didelio balto pastato Kalno užnugariu palipus, dar keli balti nameliai. Priešakyje milžiniškas ąžuolas; o čia, jam už nugaros — valgykla. Iš jos atidarų langų pilasi muzika. Vazdas jam pilnas reikšmės: kiekviena matoma vieta turi daug atsiminimų. Po visą apylinkę skamba ilgai negirdėti balsai, pro miglas matosi ilgai nematyti draugai. Maišosi metai, vasaros ir žiemos, naktys ir dienos. Kartkartėmis iškyla kiek ryškesnis vaizdelis, kuris primena praėjusias laimingas dienas.

Sporto aikštėje vyksta krepšinio rungtynės. Suprakaitavę jaunuoliai visom jėgom stengiasi laimėti, visai užmiršę, kad pasaulis egzistuoja. Visiškai įsigilinę į žaidimą, jie gyvena tik tam momentui, kada galės gerai pasirodyti — gerai pareigas atlikti. Draugas draugą pasveikina su pasisekimu, kitas draugas su draugu rungtyniauja. Pasibaigė žaidimas, ir net nesvarbu, kas laimėjo. Svarbu, kaip žaidė, kaip sau ir kitiems pasirodė. Visi bėga atsigerti — atvėsti.Sukritę ant lovų, jie pergyvena žaidimą, juokauja, klausosi muzikos iš magnetofono. Atsigavę jie išeina ko kito veikti.

Ant kalno tamsu. Laužo liepsnų šviesoje galima matyti tik kelis veidus: kiti yra tik šešėliai tarp tamsesnių šešėlių. Skamba dainos, kai kurios jau seniai žinomos, kitos dar tik naujai išmoktos. Girdisi šnibždesiai grupelėse. Vienas būrelis stato vaidinimą, kitas veda žaidimą. Pasklinda juokas, kad ir uodų tikrai nemažai. Virš uodų ir laužo dūmų blizga pilnas mėnuo ir visas būrys žvaigždžių. Takas, kuris į kitą pusę veda ežero krantu, yra gražiai apšviestas. Visi juo grįžta į nakvynes.

Didelio ąžuolo paunksmėje kalbasi jis su savo šviesiaplauke meile. Sėdėdami plačiose šakose arba ant žolės, jie aiškina vienas kitam įvairias savo gyvenimo paslaptis. Ąžuolas, tokias kalbas jau tiesiog metų metus girdėjęs, stovi, lyg jis tenai amžinai stovės ir toliau klausytis. Jis yra jau daug kam buvęs stiprybės ir pastovumo simbolis, galės ir šiai porelei būti. Ąžuolas yra lyg inkaras, kuris juos abu laikys, neleis per toli nuplūduriuoti. Jie nusprendžia nesiskirti; jis jau mėnesius iki sekančio pasimatymo skaičiuoja... Ąžuolui laikas nesvarbu, jis vistiek tenai stovės.

Saulė kils virš trijų kryžių. Maža žmonių grupelė sėdi ir laukia kasdieninio saulėtekio stebuklo. Jie kalba šnibždesiais, nenori suskaldyti ankstyvo ryto tylos ir ramumo. Pamažu brėkšta, debesys pradeda įgauti įvairių spalvų. Šviesa sklinda dangumi, paliečia ir žemę. Gamtos ir namų spalvos išryškėja. Oras pradeda šilti. Kai jau beveik pilnai šviesu, žmonės išsiskirsto. Diena aprėpia neužmatomus plotus.

Jau paskutinė diena, ir jis negali tikėti. Jis nesuvokia, nėra pasiruošęs atsiskyrimui. Atsisveikina su draugais. Pakrato rankas, paploja nugaras. Prižada rašyti, apsikeičia adresais. Pradeda jau planuoti sekančius susitikimus. Mergaitę jis apkabina, paskutinį kartą pabučiuoja. Širdgėlą pajunta, tik kai mojuoja visiems prie vartų sudiev. Tų draugų nematys jau ilgą laiką, ir jį apsėmė vienišumas. Jis stovi ir žiūri į kelią, kuriuo visi išvažiavo...

...Daina pasibaigė. Radijas perduoda erzinančius reklamos balsus. Atšauktas į realybę, jis greitai užgesina radiją. Nubraukia nuo skruostų kelias ašaras ir pagriebia krepšinio sviedinį. Išeidamas pažvelgia į kalendorių: jau ne taip ilgai... Liūdnai šyptelėjęs, jis nubėga laiptais. Išeidamas smarkiai užtrenkia duris.

Linas Palubinskas priklauso Los Angeles moksleivių ateitininkų kuopai.

Seni Islandijos Nama

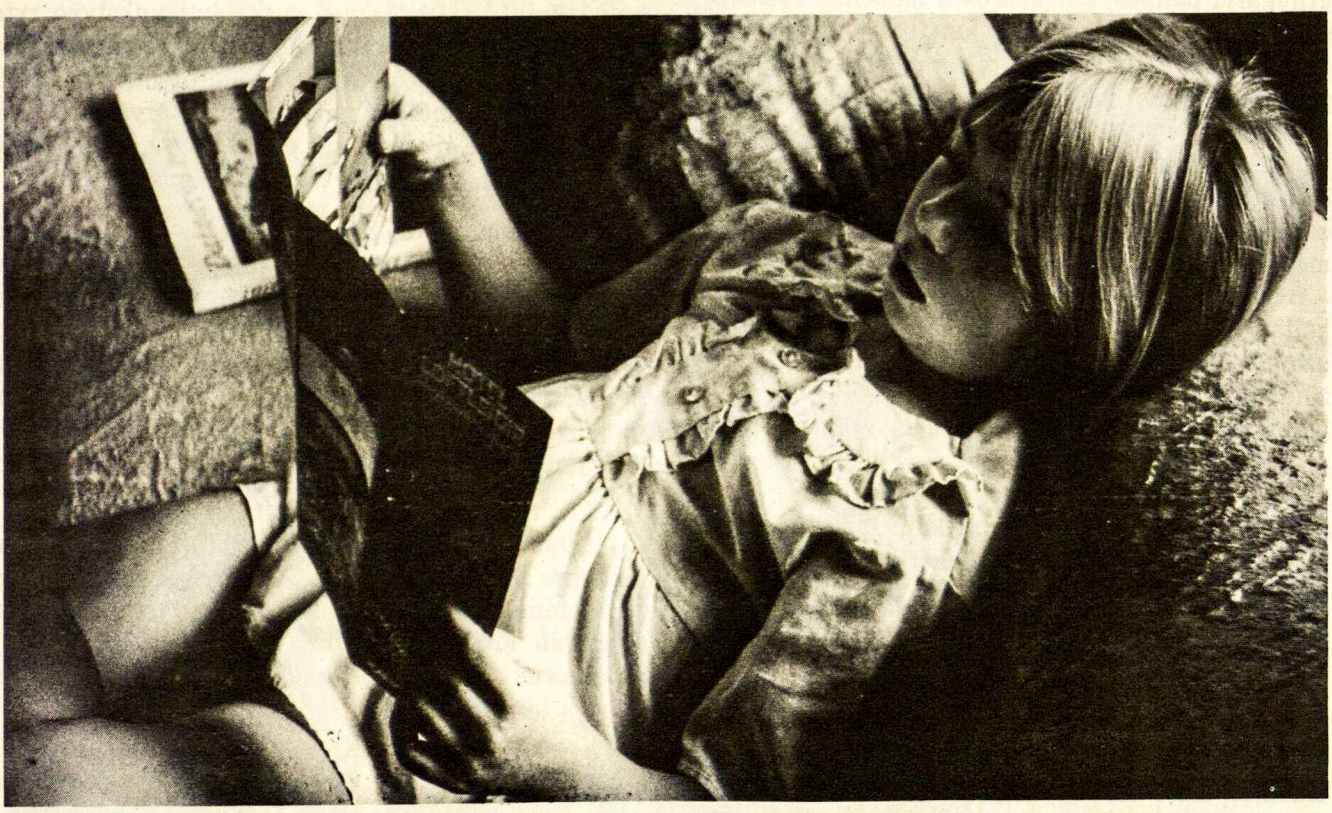

Dailė

Dalis iš Linos Grigaitytės premijuotų nuotraukų „Ateities" konkurso moksleivių amžiaus grupėje.

Galinda Kungytė ir Dalia Pemkutė 1979 m. MAS stovykloje Dainavoje.

Čikagos Moksleivių kuopos pirm. Edmundas Saliklis (d.) ir vicepirm. Arūnas Sodonis (k.) susirinkimo metu.

1979 m. pavasarį. Čikagos moksleiviai klausosi diskusijų. Sėdi Rita Stukaitė ir Lina Vieraitytė. Visos nuotraukos Dalios Musonytės, šių metų „Ateities" konkurso laimėtojų už veiklos fotografijas.

DAINAVOJE

Dainavoje mano mintys
Skrenda kaip sakalėliai
Per žydrą dangų
Be jokių ribų.

Mano sielos namai —
Tai Dainavos laukai
Plaukia su žuvim,
Auga su gėlėm.

Kaip liūdna išvažiuoti
Iš namų į vietą,
Kur šalta, šalta
Bus man visada

Goreta Mikalonytė

Goreta Mikalonytė gyvena Union Pier, Mich., JAV, trečius metus lanko amerikiečių viduriniąją mokyklą bei Chicagos Aukštesniąją Lituanistikos mokyklą ir priklauso Chicagos Lipniūno moksleivių ateitininkų kuopai.

STUDENTŲ DRAUGOVĖ
Clevelande

1979 rugsėjo 14 d., maždaug šeštą valandą vakare, pas Kazlauskus susirinko penkiolika studentų ateitininkų pirmajam šių metų veiklos Clevelando ateitininkų studentų susirinkimui. Susirinkime trumpai paminėjome ir įvertinome praeitų metų veiklą. Buvo bendra nuotaika, kad veikla pagerėjo, lyginant su praėjusių dviejų metų veikla, tačiau dar vis trūko gilesnės minties mūsų susirinkimuose. Reikėjo daugiau susirinkimų. Iškilo nemažai minčių šį užsimojimą įvykdyti.

Nauja valdyba buvo išrinkta: pirmininkė – Kristina Rociūnaitė, korespondentas-sekretorius – Audrius Razgaitis, iždininkas – Rimas Jasinevičius, kandidatų ruošos komiteto studentų atstovas – Ronaldas Vyšnionis.

Susirinkimo metu buvo svarstoma mintis perkelti studentų ateitininkų sąjungos (SAS) Centro valdybą į Clevelandą. Atsirado užtenkamai asmenų, norinčių prisidėti prie SAS valdybos, tai galimas dalykas, kad ateinančiame studentų ateitininkų suvažiavime kandidatuos studentai ateitininkai iš Clevelando į SAS centro valdybą.

Kadangi susirinkimas buvo daugiau ar mažiau organizacinis, nelabai ilgai užsitęsė, nukeliavome į Clevelando Hoffbrau-Haus, kur studentai praleidome vakarą kartu pramogaudami.

Andrius Kazlauskas

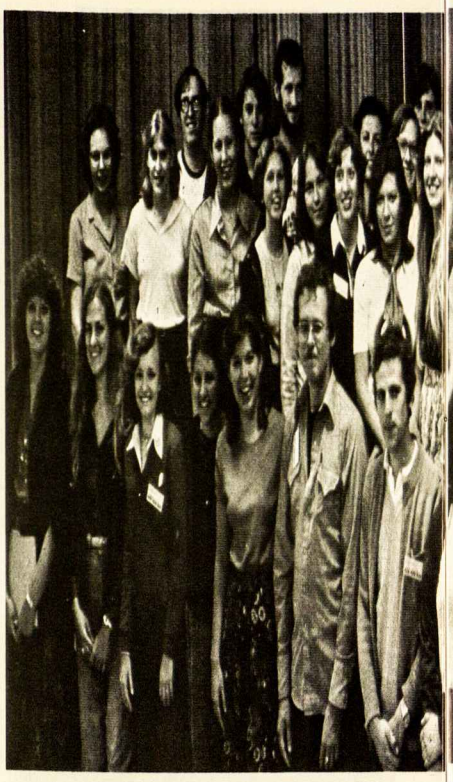

Studentų ateitininkų pasitarimo dalyviai IV Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso stovykloj (trūksta L. Rimkaus ir R. Žemaitaičio, dariusių nuotraukas).

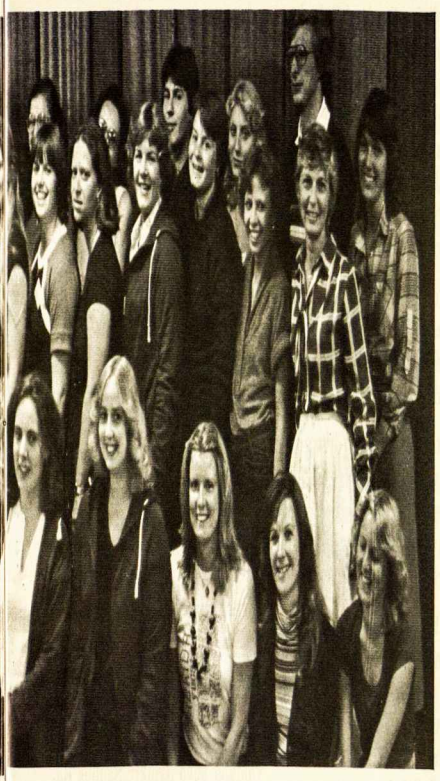

STUDENTŲ SUSIRINKIMAS
Clevelande

1979 m. 28 d., penktadienio vakare, įvyko antrasis Clevelando Ateitininkų studentų susirinkimas, jaunimo kambaryje, Lietuvių namų patalpose. Mums, studentams, labai džiugu, kad turime patalpas, kur galime rinktis puoselėti organizacinę veiklą. Dėkojame Lietuvių namų viršininkams už suteiktą paramą.

Susirinkime dalyvavo tarp dvidešimt ir dvidešimt penkių studentų. Tai yra, lyginant su praėjusiais dvejais veiklos metais, gan didelis skaičius studentų, dalyvaujančių studentų susirinkimuose. Iki šiol, tai yra praeitais metais, vidurkis buvo maždaug penkiolika asmenų. Labai džiaugiamės, kad mūsų jaunimo organizacija plečiasi ir palengva didėja, o neserga plačiai įsigalėjusia ir beveik nepagydoma jaunimo organizacijų liga: dalyvaujančių narių mažėjimu ir bendra apatija.

Susirinkimui vadovavo iš mūsų pačių studentų tarp nariai Tomas Palubinskas ir Rimas Jasinevičius. Jie mums aiškino apie šios vasaros kelionę į Lietuvą, papildydami skaidrėmis ir nuotraukomis. Buvo įdomu pastebėti, kad ši tema patraukė studentų dėmesį. Argi tai ne truputėlį nuostabu, kad ta pati tema, apkalbėta ir aprašyta iš įvairiausių pusių nuo pat jaunystės dienų, paskatino studentus, susirinkusius penktadienio vakare po darbo bei mokslo, domėtis apie Lietuvos gyvenamąsias sąlygas, jos gyventojais ir jų aplinkybes? Atrodo, kad nors studentams dar yra svarbi dabartinė Lietuva, jos gyventojai bei kultūra. Daug kas jungėsi į diskusijas, ir šiaip gan greitai prabėgo pora valandų.

Kadangi ketvirtadienį buvo mūsų pirmininkės, Kristinos Rociūnaitės gimtadienis, buvome iš anksto susitarę jai suruošti staigmeninį gimtadienio vaišes. „Ground Round" restoranas sutiko mums leisti naudotis jų patalpomis, kartu susiburti ir kelti Kristai vaišes. Iš anksto pasiruošę, tuojau po susirinkimo daugumas nuvažiavome ir džiugiai bei triukšmingai pasveikinome Kristiną jos gimtadienio proga. Išsiskirstydami kai kas dar važiavo į kiną, o kiti iškeliavo namo.

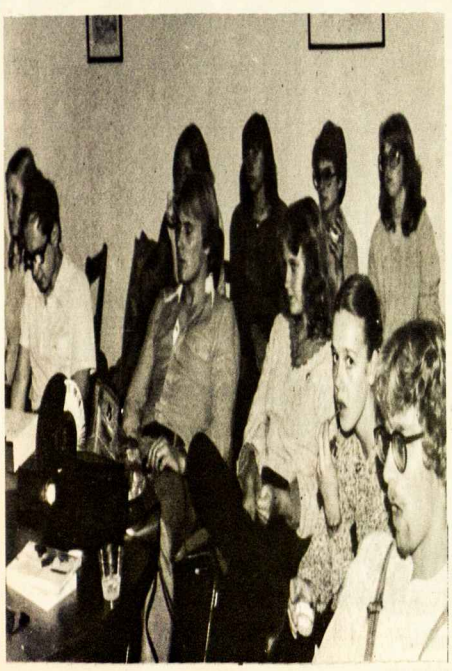

Clevelando studentai susirinkime.

PRADĖJOM VEIKLĄ
Los Angeles

Los Angeles moksleivių ateitininkų Vytauto Mačernio kuopos nariai, atostogoms pasibaigus, su dideliu entuziazmu pradėjo savo veiklos metus. Buvusiai kuopos valdybai baigus savo terminą, išrinkta nauja valdyba: pirmininkas Linas Palubinskas, vicepirmininkė ir korespondentė Rita Bureikaitė, sekretorė Ginta Palubinskaitė, iždininkas Arnoldas Kungys, laikraštėlio redaktoriai Ramunė Ruzgytė ir Sigitas Raulinaitis, kuris yra taip pat ir fotografas. Kuopos globėja mokytoja Marytė Sandanavičiūtė, kuri visada mums mielai padeda savo nurodymais ir patarimais organizaciniuose reikaluose. Rugsėjo 23 d. įvyko pirmas po atostogų susirinkimas, kuriam pirmininkavo Linas Palubinskas. Naujasis pirmininkas su nemažesne energija pasiryžęs veiklą tęsti, įtraukdamas į organizacinius darbus visus kuopos narius. Susirinkime buvo išryškinta veiklos metų tema: Jaunystė. Diskutuotos įvairios paskaitų temos ir pasiūlymai iškyloms. Nariai buvo raginami rašinėti į „Ateities" žurnalą.

Buvusiam kuopos pirmininkui, G. Grušui, kuris, baigęs aukštesniąją mokyklą, įstojo į universitetą, linkime sėkmingų studijų.

R. Bureikaitė

1979–1980 m. Chicagos studentų ateitininkų draugovės valdyba savo pirmame pasitarime (iš kairės): D. Baršketytė, kun. dr. K. Trimakas, E. Sakadolskienė, V. Underys, pirm. L. Rimkus ir B. Šontaitė (trūksta L. Bradūnaitės ir I. Pranckevičiūtės).

TRUMPAI

Toronto ateitininkai, pradėdami šiuos mokslo metus, rugsėjo 23 d. organizuotai dalyvavo šv. Mišiose Prisikėlimo šventovėje.

Korp! Giedros susirinkime įvyko rugsėjo 23 d. Jaunimo centre. Susirinkimui vadovavo Irena Polikaitienė, kuri supažindino dalyves su studentėmis Ramune Kubiliūte ir Loreta Stončiūte. Jos perteikė savo įspūdžius iš IV Pasaulio Lietuvių Jaunimo kongreso, paįvairindamos skaidrėmis.

„Ateities" žurnalo vakaras įvyko spalio 13 d. Jaunimo centre. Vakarą suruošė Chicagos sendraugiai. Vakaro metu buvo įteikiamos 29 premijos už geriausius jaunimo rašinius, iliustracijas ir nuotraukas, išspausdintas 1978—1979 m. „Ateityje".

JAUNIEJI

Chicagos Pr. Dielininkaičio jaunučių ateitininkų susirinkimas įvyko rugsėjo 22 d. pas Vidą Momkutę. Globėjos — Lionė Bradūnaitė ir Vida Momkutė.

Chicagos Pr. Dielininkaičio jaunių ateitininkių susirinkimas įvyko rugsėjo 28 d. pas globėją Lidiją Dūdėnaitę.

STUDENTAI

Studentų ateitininkų vasaros stovykla įvyko rugpiūčio 26 d. — rugsėjo 3 d. Rochesterio Rotary Park stovyklavietėje. Stovyklos valdyba sekanti: Tadas Klimas (komendantas); Pranas Pranckevičius (vyriausias vadovas); ir Algis Lieponis (šeimininkas ir ūkvedys). Stovyklautojai priklausė operos, liaudies dainų pažinimo bei žmogaus teisių būreliams ir turėjo progos išgirsti dr. Antano Klimo paskaitą „Naują rusinimo bangą Lietuvoje" ir dr. John Cadzow paskaitą apie lietuvių istoriją ir etninį gyvenimą Amerikoje iki II-jo pasaulinio karo.

Clevelando studentai susirinko rugsėjo 14 d. pas Kazlauskus. Susirinkusieji įvertino praėjusių metų veiklą ir nutarė, kad veikla yra šiek tiek pagerėjusi. Nauja valdybą sudaro: Kristina Rociūnaitė (pirm.); Andrius Razgaitis (koresp. ir sekr.); Rimas Jasinevičius (ižd.) ir Ronaldas Vyšnionis (kandidatų ruošos komiteto studentų atstovas).

Chicagos studentų draugovės susirinkimas įvyko rugsėjo 30 d. Jaunimo centre. Po susirinkimo vyko pranešimai iš Jaunimo kongreso.

Toronto studentų draugovės naują valdybą sudaro sekantys asmenys: Giedrė Čepaitytė, Rima Gustainytė, Vida Petkevičiūtė, Rita Rudaitytė ir Antanas Rašymas.

Studentų ateitininkų sąjungos programos ruošimo komisijai priklauso: Saulius Girnius, Gabija Juozapavičiūtė, inž. Almis Kuolas, kun. dr. Kęstutis Trimakas ir Aldona Zailskaitė.

Studentai ateitininkai iš Brazilijos, Kolumbijos, Argentinos, JAV, Kanados ir Vokietijos susirinko Strawberry Hill, Anglijoje, IV Pasaulio Lietuvių Jaunimo kongreso metu pasidalinti savo kraštų veikla ir pareikšti savo pageidavimus.

SENDRAUGIAI

Sendraugių stovykla įvyko rugpiūčio 11—18 d. Kennebunkport, Me. Stovyklos dienotvarkę paruošė Tėvas Leonardas Andriekus, O.P., o stovyklai vadovavo dr. Alfonsas Stankaitis. Stovyklautojai turėjo progos išgirsti įvairias paskaitas, kurias paruošė Juozas Laučka, dr. Stasys Goštautas, Pranas Naujokaitis, kun. dr. Valdemaras Cukuras ir dail. Romas Viesulas. Šv. Mišių metu vargonais grojo dr. Vytenis Vasyliūnas, smuiku — Izidorius Vasyliūnas, o giedojo sol. Gina Čapkauskienė.

SVEIKINIMAI

„Ateities" redakcija nuoširdžiai sveikina Eugenijų ir Rūtą Girdauskus, sulaukusius pirmojo sūnaus.

„Ateities" redakcija taip pat nuoširdžiai sveikina Aidą Smalinskaitę, pasiekusią psichologijos magistro laipsnį.

MOKSLEIVIAI

Hamiltono Aleks. Stulginskio kuopos narių pirmasis mokslo metų susirinkimas buvo suruoštas rugpiūčio 9 d. pas Dalią Grajauskaitę. Susirinkimo metu buvo išrinkta sekanti valdyba: Aušra Pleinytė (pirm.); Danutė Beržaitytė (vicepirm.); Algis Venslovas (sekr.); Rimas Šiulys (ižd.); Ramunė Pleinytė (koresp.); Ramona Ciparytė (laikraštėlio red.); Aldona Gedrimaitė (narė); Elytė Budninkaitė ir Rita Beržaitytė (socialinių reikalų vedėjos).

Cicero vysk. M. Valančiaus kuopos moksleivių ateitininkų pirmutinis šių mokslo metų susirinkimas įvyko rugsėjo 7 d. Šv. Antano parapijos salėje. Į kuopos valdybą buvo išrinkti: Saulius Baronas, Rūta Končiūtė, Vitas Laniauskas, Irena Mickutė, Rita Norkutė, Andrius Padleckas ir Laima Šulaitytė.

Chicagos apylinkių Aleks. Stulginskio kuopos nariai susirinko rugsėjo 14 d. Eriko Vasiliausko namuose. Susirinkusieji susiskirstė į būrelius, nustatydami būsimų paskaitų temas ir iškylų vietoves. Sekantys asmenys sudaro kuopos valdyba: kun. Antanas Saulaitis, S.J. (kapelionas); dr. Edmundas Vasiliauskas ir dr. Žukauskienė (globėjai); Erikas Vasiliauskas (pirm.); Daiva Grigaitytė (vicepirm.); Viktorija Venslovaitė (sekr.); Daina Kamantaitė (ižd.); Vilius Dundzila (koresp.); Dalia Pauliūtė ir Alma Ostrauskaitė (socialinių parengimų vadovės).

Cicero vysk. M. Valančiaus kuopos moksleivių susirinkimas įvyko rugsėjo 16 d. pas globėją Aldoną Prapuolenytę. Laima Šulaitytė papasakojo savo įspūdžius iš Vasario 16-tos gimnazijos.

Los Angeles Vyt. Mačernio kuopos moksleiviai susirinko rugsėjo 23 d. Susirinkimo metu buvo diskutuojamos būsimų paskaitų temos. Šių veiklos metų tema — Jaunystė. Naujai išrinkta valdyba yra sekanti: mokyt. Marytė Sandanavičiūtė (globėja); Linas Palubinskas

(pirm.); Rita Bureikaitė (vicepirm. ir koresp.); Ginta Palubinskaitė (sekr.); Arnoldas Kungys (ižd.); Sigitas Raulinaitis (kuopos laikraštėlio redaktorius ir fotografas)) Ramunė Ruzgaitė (narė).

Toronto St. Šalkauskio kuopos moksleiviai susirinko rugsėjo 23 d. Prisikėlimo parapijos patalpose.

Clevelando Maironio kuopos moksleiviai susirinko rugsėjo 16 d. DMNP parapijos mažojoje salėje. Kun. Gediminas Kijauskas, S.J., kalbėjo apie ateitininkų ideologiją. Naują valdybą sudaro sekantys asmenys: Kun. Gediminas Kijauskas, S.J. (dvasios vadas); Nijolė Balčiūnienė ir Onytė Kliorytė (globėjos); Paulius Staniškis (pirm.); Rita Kazlauskaitė (vicepirm.); Alvydas Jasinevičius (sekr.); Asta Puškoriūtė (ižd.); Lina Židonytė (koresp.) ir Linas Vyšnionis (fotografas).

Chicagos kun. Alf. Lipniūno kuopos moksleivių ateitininkų susirinkimas įvyko rugsėjo 30 d. Jaunimo centre.

Cicero vysk. M. Valančiaus moksleivių kuopos išvyka į Argonne laboratorijos parką įvyko spalio 7 d.

Cicero vysk. M. Valančiaus kuopos moksleiviai susirinko rugsėjo 30 d. pas Rūtą ir Daną Norkutes. Susirinkime stud. Vida Kuprytė vadovavo pašnekesiui apie visuomeniškumą, Rūta Končiūtė ir Andrius Padleckas papasakojo savo įspūdžius iš Neringos vasaros stovyklos. Susirinkusieji nutarė sekančią veiklos metų temą „Žvilgsnis į save ir į pasaulį".

Moksleivių Ateitininkų Sąjungos centro valdybos nariai yra sekantys: Arvydas Žygas (pirm., 1834 South 49th Avenue, Cicero, IL, 60650); Rasa Šoliūnaitė (vicepirm.) ir Loreta Stončiūtė (sekr.).

Laiškai

„Ateities" konkurso laimėtojai atsiliepia

Dėkoju *Ateities* redakcijai, kad vertinote mano straipsnį. Esu vienas iš tų, kurie apsidžiaugia gavęs įrodymą, kad ne vien sau rašau.

Viktoras Nakas,
Arlington, VA, JAV

Nuoširdžiai dėkoju už skirtą premiją *Ateities* konkurse. Tai buvo maloni staigmena bei paskatinimas daugiau rašyti į *Ateitį*.

Rita Neverauskaitė
Sterling Heights, Mich. JAV

Rugsėjo 27 d. gavau Kęstučiui adresuotą laišką, bet jis šiuo metu studijuoja St. Louis, Missouri, Washingtono universitete. Susisiekiau telefonu, ir jis buvo labai nustebęs ir laimingas: „Man, man!... Tikrai man?! O, įrėminsiu tą dvidešimtkę, kaip amžiną lietuvišką premiją".

Teklė Šontienė
Akron, Ohio, JAV

Noriu Jums visiems labai padėkoti, kad paskyrėt mano kukliam straipsniukui antrą premiją veiklos aprašymo skyriuje. Labai malonu, ypač kad tai ne pirmoji mano „Ateities" premija, o trečioji. Gal reikės man pasitraukti į kitą rašymo sritį, kad leisčiau kitiems „išmėginti" savo rašymo talentus.

Ši laiško ištrauka gal Jums bus įdomi — gauta neseniai iš Vilniaus: „... Mes dabar šventėm Vilniaus Universiteto 400 metų sukaktį. Buvo nuostabu. Demonstracijos visam mieste, uždarytas judėjimas, o žmonių tiek, kiek per jokias šventes nepamatysi. Paskui demonstracijos traukė į Vingio parką. Ten vyko tokia pusiau gegužinė... Gaila, kad pati negalėjau atvažiuoti tai pamatyti..."

Lai gyvuoja „Ateitis"!

Garbė Kristui!

Ramunė Kubiliūtė
Chicago, Ill., JAV

Apie popiežiaus „ribotumą"

Draugo kultūriniam priede (lapkr. mėn. 24 d., 1979 m.) Antanas Maceina rašė: „Kristus tapo tikru žmogumi ir gyveno tarp mūsų kaip ir visi... Kitaip sakant, Kristaus žmogiškumas neprašoko tos aplinkos, kurioje jis gimė ir augo... Dievas yra savo laiko, savo tautos, savos kultūros žmogus: jis yra tikras izraelitas..."

Kristaus žmogiškoji prigimtis, nors ir sudarė tam tikrus ribotumus, nekliudė jam vykdyti savo misijos, nes jis visuomet vykdė savo Tėvo valią su Šv. Dvasios pagalba. Todėl netikslu rūpintis, kad „Jonas Paulius II nešiojasi su savim savo lenkiškos bažnytinės patirties ribotumus..." (Šio numerio „Antai" skyriuje). Nors dabartinis popiežius yra tikras lenkas — (o gal tik pusiau?!) tai nekliudys jam teisingai spręsti pasaulinės bažnyčios problemas jeigu vadovausis Šv. Dvasios pagalba. Šią intensiją ateitininkai turėtų dažnai prisiminti savo maldoje už popiežių.

Linas Sidrys
Chicago, Ill. JAV

NAUJA TVIRTOVĖ ATEITININKŲ NAMAI

Būtų tiesiog nusikaltimas, jeigu lietuviai nepirktų ir neišlaikytų šių rūmų, šitos tvirtovės šalia Lemonto. Kur ir kada vėl pasitaikytų tokia reta proga rasti 27 kambarių rūmus, su 25-iais akrais gražios žemės ir dar tokioje apylinkėje, į kurią daugumas jaunų lietuvių šeimų keliasi gyventi? Kaip būtų galima ką nors panašaus dabar pastatyti, neužmokant dvigubos kainos? O jeigu ir pajėgtume ką nors panašaus pastatyti už 10 metų, tai ar nebūtų jau per vėlu?

Sunku būtų rasti kitą tokią patrauklią vietą apsuptą ramios gamtos netoli Chicagos, kur galėtų skirtingo amžiaus lietuviai praleisti visą dieną kartu. Čia yra išskirtina vieta, kur galėtų jaunimas sportuoti, senimas kondominimus statyti, jaunos poros vidury arba lauke vestuves kelti, jaunos šeimos visą dieną poilsiauti, studentai kavinėje ar romantiškam balkone susitikti, svečiai iš kitų miestų pernakvoti, kultūrininkai senoviškam salone koncertų klausytis, ir — nepamirškime — kur kunigas Trimakas su jaunimu atsinaujinimo savaitgalį galėtų susikaupti. Reikėtų rasti dešimties atskirų vietų ir įstaigų tiems dalykams ruošti. Čia viskas būtų mūsų lietuvių rankose, o ne svetimų biznierių kišenėse!

Visi žinome, kad lietuvių gyvenimo standartas Amerikoje žymiai pakilo. Lietuviai išleidžia daug pinigų amerikietiškiems sporto ir sveikatos klubams, ieško, kur geriausiai investuoti savo turtą ir panašiai. Ar nebūtų naudingiau investuoti tuos pačius pinigus pas savuosius. Ar ne geriau glaustis po viena pastoge, ir taip lietuviai praturtėtų finansiškai ir kultūriškai?

Ateitininkams tokie namai turėtų būti ypatingai reikalingi ir reikšmingi. Ironiška, kad tokia didelė šeima neturėjo savo pastogės nuo Lietuvos nepriklausomybės laikų, kai dėl karo neteko savo namų, kurie kainavo pusę milijono litų. O dabar lyg iš dangaus nukrito tokia graži proga atkurti tai, ką praradome.

Rima Sidrienė

Ateities konkursas jaunimui

„Ateities“ žurnalo konkursas jaunimui yra tapęs kasmetine tradicija. Žurnalo redakcija skelbia vėl konkursą 1979—1980 metams. Šis, kaip ir ankstyvesnieji, konkursas apima daug sričių: 1. beletristiką (novelę, apsakymą, apysaką ir pan.), 2. poeziją, 3. straipsnį-rašinį, 4. veiklos (stovyklos, kursų, susirinkimo ir kt.) aprašymą, 5. veiklos fotografiją, 6. meno fotografiją ir 7. iliustraciją. Redakcija vertins visus 1979 m. rugsėjo 16 — 1980 m. rugsėjo 15 d. laikotarpiu „Ateičiai“ atsiųstus kūrinius, kurie nebuvo atspausdinti periodinėje spaudoje (stovyklų ir kuopų laikraštėliai į periodinę spaudą neįskaitomi). Moksleiviams (iki 19 m. amžiaus jaunimui) ir vyresniam jaunimui (19—30 m. amžiaus) premijos skiriamos atskirai.

Atsiųsta paminėti

A. Rinkūnas. AR KALBATE LIETUVIŠKAI? (Lithuanian For Beginners). Penkių knygų komplektas, skirtas nemokantiems lietuviškai. Pagrindinė knyga yra 224 psl. vadovėlis anglų ir lietuvių kalba su žodynu. Po to — Mokytojo Vadovas, taip pat anglų ir lietuvių kalbomis. Mokytis yra paruošti trys sąsiuviniai: Sąsiuvinis A skirtas vaikų darželiui (paveikslavimo knyga), sąs. B skirtas pradžios mokyklos lygio mokiniams, ir sąs. C — studentams ir suaugusiems.

Tiek pagrindinis vadovėlis, tiek darbo sąsiuviniai yra gausiai iliustruoti specialiai pieštais piešiniais.

Kainos, perkant pavieniui, yra šios: vadovėlis — 4 dol. darbo sąsiuviniai B ir C — po 2.80 dol., darbo sąsiuvinis A — 2 dol., Mokytojo Vadovas — 3.20 dol. Pašto išlaidos į tą kainą neįeina. Perkant didesniais kiekiais duodama 15% nuolaida. Atsiskaitoma Kanadoje kanadiškais doleriais, visur kitur — JAV doleriais. Adresai: Kanadoje — „Ar Kalbate Lietuviškai?“, 1011 College Str., Toronto, Ont., Canada, M5H 1A8; JA Valstybėse — JAV LB Švietimo Taryba.

„Ateities“ adresai

Medžiaga *Ateities* redakcijai (rankraščiai, fotografijos, iliustracijos, knygos, stovyklų bei kuopų laikraštėliai) siunčiama vyriausiam redaktoriui adresu: „ATEITIS“, c.o. *Kun. K. Trimakas,* 850 DesPlaines Ave., Apt. 409, Forest Park, IL. 60130. USA.

Kitų redaktorių adresai: *Saulius Kuprys,* 1806 49th Ct., Cicero, IL., 60650 USA, *dr. Arūnas Liulevičius,* 7430 S. Maplewood Ave., Chicago, IL. 60629 USA, *dr. Linas Sidrys,* 6642 S. Fairfield Ave., Chicago, IL. 60629 USA ir *Aldona Zailskaitė,* 1836 49th Ct., Cicero, IL. 60650 USA.

Prenumeratos ir kitais administraciniais žurnalo reikalais prašome kreiptis administracijos adresu: „ATEITIS“, c.o. *Juozas Polikaitis,* 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, IL. 60629 USA.

ALp(LKA)1786
1980, Nr.1

90. 725. 257